Redacţiunea Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 51)

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 283.—Anulŭ LIV. Braşovŭ, Duminecă, 22 Decemvre. 1891.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu **1 Ianuarie 1892** st. vechiu se deschide **nou abonamentŭ**, la care învităm pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe şése lunĭ 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Vorbe şi fapte.

Braşovŭ, 21 Decemvre st. v.

„Corteşii" séu agenţii electoralĭ maghiaro-jidanĭ cutrieră érăşĭ comunele locuite de Românĭ din Ardealŭ şi din părţile bănăţene şi ungurene.

De patru anĭ de ḑile, de când s'au făcutŭ alegerile pentru dieta ungurescă, care va fi disolvată peste câteva ḑile, n'au mai vĕḑutŭ sătenii noştri decâtŭ numai esecutorĭ de dare, numai gendarmĭ şi pandurĭ ungurescĭ trimişĭ ca sĕ ducă în împlinire cu torţa poruncile nedrepte şi asupritóre ale ocârmuitorilorŭ.

Acuma vorŭ năvălĭ asupra pacinicilorŭ noştri sătenĭ din tóte părţile domnii candidaţĭ la deputăţiă cu céta agenţilorŭ lorŭ electoralĭ.

Ei vorŭ veni de astădată nu cu fruntea încreţită şi cu ochii încruntaţĭ, ci cu ţaţa veselă şi rîḑĕtóre, vorŭ întinde mâna prietinesce preotului şi dascălului din satŭ şi se vorŭ învrednici chiar sĕ le ḑică „bună ḑiua" în limba românéscă, care a fostŭ aşa de prigonită şi huiduită din parte-le în cei patru anĭ de ḑile.

Unŭ potopŭ de făgăduelĭ, care de care mai ademenitóre, se va revĕrsa asupra alegĕtorilorŭ noştri românĭ, căcĭ domnii „cuceritorĭ" au lipsă acum în strîmtórea lupteloră lorŭ de partidă şi de voturile Românilorŭ.

Şi décă în vremurĭ liniştite, când dieta ungurescă desbate şi votéză legĭ, ca aceea a Kişdedovurilorŭ, nu se înjosescŭ a grăi cu „Valahii periculoşĭ şi duşmanĭ ai statului" o vorbă românéscă, acum le vorbescŭ fără sfială de „frăţietatye" şi de aceea cum Românii şi Maghiarii trebue sĕ trăiéscă şi sĕ móră împreună în „patria comună".

Acestea suntŭ vorbele.

Faptele vorŭ urma apoi ca de obiceiu după alegerĭ şi după ce puternicii „cuceritorĭ" se vorŭ vedé érăşĭ ei între ei lângă saculŭ cu grăunţele şi cu pita şi cu cuţitulŭ în mână.

De două-ḑecĭ şi cincĭ de anĭ au trecutŭ peste capetele şi peste umerii noştri, gârboviţĭ de povara grelelorŭ sarcinĭ, ce trebue sĕ le purtămŭ, pentru ca sĕ avemŭ norocirea de a fi priviţĭ de cătră cei dela putere ca cetăţenĭ de mâna a doua, vre-o optŭ alegerĭ şi vre-o optŭ diete. Avut'am dér destulŭ prilejŭ de a cunósce câtŭ de multŭ preţuesce „frăţietatyea", cu care ne îmbiiă domnii candidaţĭ de deputaţĭ ungurĭ totdéuna înainte de alegerĭ.

Suntemŭ destulŭ de păţiţĭ noi Românii din aceste ţĕrĭ şi de aceea nu ne tememŭ, că vorbele şi promisiunile contrarilorŭ noştri vorŭ mai afla câtŭ de puţinŭ credĕmĕntŭ în sînulŭ poporului nostru.

Ne tememŭ însĕ de faptele celorŭ slabĭ şi celorŭ făr' de ca racterŭ dintre noi, carĭ încă de pe acuma caută a'şĭ pregăti consciinţa pentru momentulŭ de trădare naţională, îmbătându-şĭ-o cu totŭ felulŭ de acusărĭ şi imputărĭ contra sorţii, a ómenilorŭ şi a acelorŭ carĭ luptă pentru drepturile naţionale.

Ii auḑĭ de pe acuma pe aceştĭ ómenĭ cu sufletŭ micŭ, pe aceştĭ speculanţĭ murdarĭ, carĭ pentru unŭ interesŭ trecĕtorŭ câtŭ de micŭ suntŭ în stare a-şĭ întórce cojoculŭ şi a susţiné, că dosulŭ este faţa şi că până acuma numai din greşélă nu l'au purtatŭ pe dosŭ, îi auḑĭ de pe acuma văitându-se câtŭ de rĕu mergŭ treburile naţionale la noi Românii, că cu pasivitatea nóstră n'amŭ ajunsŭ la nimica, că în viitorŭ vomŭ dobêndi şi mai puţinŭ, că trebue sĕ ţinemŭ sémă de împrejurărĭ şi că în încurcătura acésta celŭ mai bunŭ lucru este, ca fiă-care sĕ caute celŭ puţinŭ a se profita elŭ însuşĭ, şi a nu-şĭ mai aţîţa asupră-şĭ pe puternicii ḑilei — şi altele de aceste, carĭ au sĕ servéscă ca podŭ de trecere în tabĕra celorŭ, ce se desbracă cu neruşinare de consciinţa lorŭ naţională?

Apoi, décă nu mergŭ lucrurile destulŭ de bine, décă afacerile nóstre naţionale stagnéză şi nu este destulŭ de tare solidaritatea dintre noi, cine suntŭ de vină?

In rêndulu întâiu nu suntŭ óre de vină aceia, carĭ totdéuna sunt gata a critica, totdéuna vorŭ sĕ scie ce ar fi mai bine şi mai folositorŭ, nicĭodată însĕ nu vorŭ sĕ-şĭ împlinéscă datoria, nu vorŭ sĕ asculte şi sĕ între şi ei în rêndŭ cum se cuvine unui luptătorŭ pentru drepturĭ şi libertate?

Este uşorŭ a ḑice, că n'amŭ dobênditŭ până acuma nimicŭ cu pasivitatea nóstră. Dér óre întrebatu-sa fiesce-care în consciinţa sa, că ce şi cum a lucratŭ elŭ şi câtŭ a jertfitŭ pentru ca sĕ dobêndimŭ ceva?

Décă, când se cere curagiu, muncă şi jertfă, unulŭ se va codi în drépta, celălaltŭ în stânga, cum vomŭ puté sĕ ne aşteptămŭ la vr'unŭ resultatŭ de Dómne ajută alŭ luptelorŭ nóstre?

De aceea spunemŭ alegĕtorilorŭ noştri: Ce-i ce vĕ vorŭ ḑice, că politica nóstră naţională e greşită, sĕ sciţĭ, că orĭ suntŭ duşmanii voştri de mórte, orĭ, décă facŭ parte din neamulŭ nostru, suntŭ ómenĭ de nimicŭ, pe câtă vreme nu vorŭ dovedi, că au făcutŭ totŭ ce le-au statŭ în putinţă, atâtŭ ei, câtŭ şi toţĭ ceilalţĭ fraţĭ ai lorŭ, şi totuşĭ n'au dobênditŭ nimicŭ.

Politica nóstră română naţională trebue sĕ fiă bună, pe câtă vreme nisuesce la recâştigarea drepturilorŭ şi a libertăţii nóstre naţionale; rĕi suntŭ numai aceia, carĭ în locŭ sĕ o cinstéscă şi sĕ o pórte cu demnitate, împlinindu-şĭ datoria lorŭ cu credinţă, îşĭ batŭ jocŭ de ea prin fapte slabe şi ticălóse.

Sĕ nu ne luămŭ de esemplu pe duşmanii noştri, ci sĕ grijimŭ ca vorbelorŭ şi hotărîrilorŭ nóstre bune sĕ urmeze şi faptele.

Atuncĭ nu se va mai puté plânge nimenĭ, că mergŭ rĕu treburile nóstre naţionale!

CRONICA POLITICĂ.

— 21 Decemvre.

— In vederea apropiatelorŭ alegerĭ dietale **partida maghiară independentă şi dela 48** va împărţi în întrégă ţéra **unŭ manifestŭ** redactatŭ de Carolŭ Eötvös, care se va tipări în 40,000 esemplare. Kossuthisti Ungurĭ, caută cu totŭ

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Bradulŭ.

Poveste de Andersen.

Afară în pădure se afla unŭ bradŭ frumosŭ; se afla într'unŭ locŭ bunŭ, sórele putea pĕtrunde la elŭ, aerŭ avea destulŭ, ér în jurulŭ sĕu cresceau tovarĕşĭ cu multŭ mai marĭ, ca elŭ, bradĭ şi molitvĭ. Dér miculŭ brăduleţŭ voia sĕ créscă din ce în ce mai mare; elŭ nu se gândea la raḑele calde ale sórelui şi la aerulŭ celŭ curatŭ, nu-i păsa de băeţii de ţĕranŭ, când aceştia veneau pe acolo şi povestiau, când aceştia cutreerau pădurea, pentru ca sĕ strîngă fragĭ şi smeură. Adeseorĭ veniau ei cu óle pline de fragĭ séu aveau înşirate fragĭ pe fire de paie. Apoi se aşeḑau pe iarbă sub brăduleţŭ şi ḑiceau: „Ce mititelŭ este acesta!" Vorbele aceste nu-i prea plăceau braduleţului.

In anulŭ următorŭ era deja cu o urmă mai înaltŭ şi unŭ anŭ după aceea era încă cu o urmă mai înaltŭ; căcĭ la unŭ bradŭ se póte vedé bine câtŭ a crescutŭ într'unŭ anŭ.

„O, de aşĭ fi unŭ bradŭ aşa de mare ca ceialalţĭ!" suspină brăduleţulŭ: „atuncĭ îmĭ vorŭ puté întinde ramurile, ér cu vîrfulŭ meu voiu puté privi lumea mare! Atuncĭ paserile îşĭ vorŭ zidi cuiburile lorŭ între ramurele mele, şi când ar bate vêntulŭ, aşĭ puté şi eu sĕ mĕ plecŭ ca ceilalţĭ braḑĭ".

Nu-i făcea bucuriă nicĭ arşiţa sórelui, nicĭ paserile, nici norii roşieticĭ, ce treceau diminéţa şi séra pe de-asupra sa.

Iérna, când zăpada zăcea împregiurulŭ sĕu, venea adeseorĭ unŭ iepure şi sărea tocmai peste brăduleţŭ. Asta îlŭ năcăjea fórte tare! Dér două iernĭ trecură, şi în a treia era bradulŭ atâtŭ de înaltŭ, încâtŭ iepurele era silitŭ sĕ sară pe lângă elŭ. „O, a cresce, a cresce, a fi mare şi bĕtrânŭ, numai acésta e frumosŭ şi măreţŭ în acéstă lume!" îşĭ gândea bradulŭ.

Târḑiu tómna veniau regulatŭ în pădure tăietorĭ de lemne, carĭ tăiau câţĭ-va arborĭ marĭ. Acésta se întêmpla în fiă-care anŭ, ér pe tênĕrulŭ brăduleţŭ, care crescuse deja mai mare, îlŭ cuprindeau fiorĭ de grózǎ, când vedea pe ceialalţĭ braḑĭ, cum cadŭ cu sgomotŭ la pămêntŭ sub lovitura sĕcurei, cum apoi li-se tăiau ramurile şi acum apoi, erau goi, lungĭ şi subţirĭ, încâtŭ abia-i mai putea cunósce. Apoi îi puneau pe căruţe şi caii îi duceau afară din pădure.

Óre unde-i duceau? Ce avea sĕ se întêmple cu ei? Primăvéra, când venia rândunica şi cocostîrculŭ, bradulŭ întreba: „Nu sciţĭ că unde ia-u dusŭ? Nu v'aţĭ întêlnitŭ cu ei?"

Rêndunica nu scia nimicŭ, cocostîrculŭ însĕ părea gânditorŭ, dete din capŭ şi ḑise:

— „Da, aşa credŭ; am întêlnitŭ în călĕtoria mea din Egipetŭ mai multe corăbii nouĕ. Pe ele se aflau nisce catargurĭ fórte măreţe; potŭ ḑice, că ei au fostŭ, căcĭ rĕspândeau unŭ mirosŭ de bradŭ. Iţĭ gratulezŭ, ei întrecŭ pe toţĭ şi pe tóte!"

„O, décă aşĭ fi şi eu destulŭ de mare, pentru ca sĕ sborŭ peste mare! Cum e acéstă mare şi cu cine sĕmĕnă?"

— Ei, asta nu ţĭ-o potŭ spune cu una cu două, căcĭ e o istoriă lungă!" ḑise cocostîrculŭ şi plecă.

— „Bucură-te de tinereţea ta!" ḑiseră raḑele sórelui. „Bucură-te de crescerea ta şi de tinereţe!"

Şi vêntulŭ săruta brăduleţulŭ, ér roua vĕrsa lacrĕmĭ pentru elŭ, dér brăduleţulŭ nu, totŭ nu înţelegea.

De Crăciunŭ sĕ tăiau braḑĭ tinerĭ, carĭ nu erau nicĭ măcarŭ în vêrsta acestui brăduleţŭ, care nu avea de locŭ astêmpĕrŭ, ci voia sĕ créscă repede mai departe. Aceştĭ braḑĭ tinerĭ, — şi erau dintre cei mai frumoşĭ, — îşĭ păstrau crengile lorŭ, erau puşĭ în carĕ şi caii îi duceau din pădure.

— „Unde-i ducŭ?" întreba brăduleţulŭ. „Ei nu suntŭ mai marĭ ca mine, ba era unulŭ între ei cu multŭ mai micŭ decâtŭ mine. Pentru ce li-se lăsau la toţĭ crengile? Unde ii ducŭ pe ei?"

— „Acésta o scimŭ noi, acésta o scimŭ noi", ciripiau vrăbiile. „Josŭ în cetate ne-am uitatŭ prin feréstră. Noi scimŭ, unde mergŭ ei! O, ei ajungŭ la podóba şi la frumseţea cea mai mare, ce şĭ-o póte închipui cineva! Ne-amŭ uitatŭ pe ferestre şi am vĕḑutŭ, că ei suntŭ plantaţĭ în mijloculŭ unei odăi calde, şi suntŭ împodobiţĭ cu lucrurile cele mai frumóse, cu mere aurite, cu turte, jucării şi cu sute de luminĭ!"

— „Şi apoi?" întrebà brăduleţulŭ începândŭ a tremura cu ramurile sale. „Şi apoi? Ce se întâmplă apoi?"

prețulŭ a înegri, prin manifestulŭ lorŭ, pe guvernulŭ Szapary. Ei ḑicŭ, că faptulŭ, că guvernulŭ disolvéză dieta înainte de timpŭ este unŭ păcatŭ în contra națiunei și e unŭ esemplu primejdiosŭ pentru viitorŭ; că guvernulŭ numai de aceea disolvă dieta, pentru-că contéză la ajutorulŭ indirectŭ ce-i va tinde timpulŭ de iérnă nepotrivitŭ, care va împiedeca pe mulțĭ alegătorĭ dela esercĭarea' dreptului celui mai cardinalŭ constituționalŭ. Și guvernulŭ Tisza, ḑicŭ Kossuthistii, s'a folositŭ la alegerĭ de mijlóce ilegale, dér elŭ celŭ puținŭ a lăsatŭ liberŭ schimbulŭ de idei și discutarea cestiunilorŭ politice; guvernulŭ lui Szapary însĕ și acésta voiesce s'o zădărnicéscă. Manifestulŭ apoi provócă „națiunea", ca cu ocasia alegerilorŭ generale sĕ voteze pentru candidații partidei independente. Espunêndu-șĭ programulŭ Kossuthistii ḑicŭ, că ei află necesară proclamarea libertății religionare, statorirea dreptului față cu căsĕtoria civilă și în legătură cu acésta egala îndreptățire confesională și asigurarea dreptului autonomŭ alŭ confesiunilorŭ; vré mai departe ștergerea militarismului; scurtarea timpului servițiului militarŭ și pe basa acestora ușurarea dărilorŭ. Partida apoi pretinde, ca drepturile politice sĕ se estindă și la clasa muncitorilorŭ; pretinde crescerea copiilorŭ în direcțiune națională maghiară și aplicarea legei de naționalitate față cu cetățenii nemaghiarĭ pentru binele și liniștea lorŭ. Scopulŭ partidei, ḑice manifestulŭ, e unŭ statŭ maghiarŭ bine organisatŭ cu cetățenĭ în stare bună. La sfêrșitŭ, manifestulŭ îndémnă prin cuvinte călduróse pe cetățenĭ sĕ țină strînsŭ la *ideia independenței Ungariei.* — Nu-i vorbă, n'au gustŭ rĕu Kossuthiștii pentru ei. Dér óre nu se îmbracă ei în piei de óie, când ne spunŭ, că voiescŭ „aplicarea legei de naționalitate", pentru-ca apoi mai târḑiu sĕ vină totŭ ei cu trăsnete și fulgere asupra bietelorŭ naționalitățĭ? Alegĕtorĭ românĭ însĕ, sĕ nu sĕ lase a fi sedușĭ de ochii dulcĭ ce le facŭ Kossuthiștii acum înainte de alegerĭ.

— In timpulŭ din urmă pressa austriacă s'a ocupatŭ mai desŭ cu **cestiunea Bosniei și Herțegovinei.** Se scie, că aceste două provincii, în virtutea tractatului dela Berlinŭ, au fostŭ ocupate de Austro-Ungaria, dér încă neanexate pănă aḑĭ. Cestiunea provinciilorŭ decĭ în modulŭ cum e discutată de pressa austriacă, a pusŭ pe seriόse gândurĭ pe Pórtă si pe Sultanŭ, care se teme nu cumva ocupațiunea din 1878—9 sĕ devină o anexiune formală. In urma acésta se ḑice, că ministrulŭ de esterne alŭ Turciei a esprimatŭ diferițilorŭ diplomațĭ europenĭ indigațiunea guvernului turcescŭ, care protestéză cu tăria împotriva unui abusŭ alŭ Austro-Ungariei față cu provinciile ocupate, carĭ vorŭ trebui sĕ fiă érășĭ restituite Sultanului. — Décă scirea acésta e adevĕrată, atuncĭ putemŭ sĕ ne așteptămŭ din nou la o discuțiă interesantă diplomatică între cele două guverne.

— Se scie, că nu de multŭ Europa centrală a făcutŭ pe terenulŭ economicŭ unŭ felŭ de alianță, adecă Germania, Austro-Ungaria, Italia, Belgia și Elveția au încheiatŭ convenții comerciale. Faptulŭ acesta a pusŭ pe gândurĭ pe guvernele Franciei și Rusiei. Ca sĕ-șĭ apere decĭ interesele economice-industriale e vorba, ca în curêndŭ sĕ se încheiă o **convențiă comercială între Francia și Rusia.** In ultimulŭ consiliu de miniștri rusescĭ, ministru de finance Wișnegradski s'a pronunțatŭ în favórea încheierii unui tractatŭ comercialŭ între Francia și Rusia. Se ḑice însĕ, că Țarul n'ar consimți pe deplinŭ cu acestŭ proiectŭ și că, după cum s'a mai ḑisŭ, Țarulŭ ar fi chiar aplicatŭ a se alătura la liga vamală din centrulŭ Europei. Unele foi desmintŭ scirea ultimă.

— Firulŭ telegraficŭ aduce nouĕ scirĭ despre **înarmările rusescĭ.** Se ḑice, că comanda militară rusésca din Varșovia a luatŭ mĕsurĭ, ca direcțiunile căilorŭ ferate sĕ se îngrijéscă de *mijlóce de transportŭ estraordinare*, și a mai făcutŭ disposițiunĭ, ca în suburbiile Varșoviei sĕ se pótă așeḑa miliția.

— Unŭ felŭ de mĕrŭ de cértă forméză între **China, Rusia și Anglia cesiunea Pamirului.** Privitorŭ la acéstă cestiune, ḑiarulŭ englesŭ „Daily Cronicle" primesce din Șangai o telegramă prin care 'i se împărtășesce, că presența bastimentelorŭ englese aprópe de Vladivostock și de peninsula Corea se datoresce mișcării de înaintare a trupelorŭ rusescĭ spre regiunea Pamirului. Se ḑice, că China ar fi dispusă de a ceda Angliei insula Formosa, căcĭ astfelŭ s'ar simți sigură de ajutorulŭ acestei puterĭ față cu Rusia în cestiunea Pamirului.

SCIRILE ḐILEI.

— 21 Dec. (2 Ian.)

Statistică viticola a Austro-Ungariei. Comerciulŭ de vite alŭ Austro-Ungariei în 1891, după datele statistice, s'a desvoltatŭ precum urméză: S'an importatŭ în primele ḑece lunĭ: 46.536 capete de boi, s'au exportatŭ 56.175 capete; boii importațĭ au fostŭ mai alesŭ de origine din Sêrbia, exportulŭ monarchiei austriace a fostŭ îndreptatŭ în partea cea mai mare spre Germania. Vacĭ s'au importatŭ 6844 capete, s'au exportatŭ 28,441 capete; vite tinere s'au importatŭ 315 capete, s'au exportatŭ 14.153 capete, viței s'au importatŭ 5888 capete, s'au exportatŭ 8561 capete, rîmătorĭ s'au importatŭ 134.384 capete, s'au exportatŭ 104.504 capete; purcei s'au importatŭ 22,029 capete, s'au exportatŭ 489 capete; cai s'au importatŭ 4732 capete, s'au exportatŭ 23.019 capete; armăsarĭ s'au importatŭ 198 capete, s'au exportatŭ 825 capete.

***

Jidovii în armata română. Ministrulŭ de rĕsboiu alŭ României a datŭ în ḑilele aceste ordinulŭ, ca nicĭ unŭ bacalaureatŭ (maturisantŭ) jidovŭ sĕ nu pótă fi avansatŭ la gradulŭ de oficerŭ în reservă, pănă când nu va produce actulŭ sĕu de împământenire.

***

O alegere cu miliția și gendarmĭ. In Dorozsma, aprópe de Seghedinŭ, s'a făcutŭ ḑilele trecute o alegere de cantorŭ. Erau două partide, a „birtokos"-ilorŭ (proprietarilorŭ) și a poporului de rêndŭ. La concursŭ, cantorulŭ *Rigo* a câștigatŭ plăcerea și simpatia poporului, ceea ce „birtokoș"-ilorŭ nu le plăcea. Poporulŭ auḑise mai înainte, că Rigo nu li-e pe placulŭ „domnilorŭ" și decĭ s'a presentatŭ la actulŭ de alegere ca vre-o 2000, amenințândŭ autoritățile, décă vorŭ încerca sĕ delăture pe Rigo. Vĕḑêndŭ acésta partida „domnilorŭ" a telegrafiatŭ la Seghedinŭ după putere armată. In curêndŭ s'au și presentatŭ 80 de militarĭ și 30 gendarmĭ. Era séra întunerecŭ, când cei înarmațĭ fără nicĭ o provocare au începutŭ sĕ taie cu sabiile fără crutare. O frică nespusa a cuprinsŭ massele poporului. Spaima fù și mai mare, când gendarmii au trasŭ focurĭ, dér din norocire nime n'a fostŭ rănitŭ. Numai sabiile au produsŭ rane. Mulțĭ au fostŭ prinșĭ și transportațĭ la Seghedinŭ. După ce poporulŭ a fostŭ depărtatŭ s'a începutŭ alegerea. Dintre 13,000 de locuitorĭ n'au votatŭ decâtŭ 21, pentru Almàsy, contrarulŭ lui Rigo. „Magyar Hirlap" din care estragemŭ scirea acésta, protestéză energicŭ în contra actului „barbarŭ" dela Dorozsma.

***

Incă unŭ corŭ de plugarĭ. Din *Mescreacŭ* (comitatulŭ Albei inferióre) ne împărtășesce d-lŭ Mihailŭ Radu, că acolo s'a pusŭ temelia unui nou corŭ de plugarĭ. Meritulŭ este alŭ d-lui preotŭ *Teodorŭ Radu* și alŭ d-lui învĕțătorŭ *Basiliu Timbușŭ*, carĭ în cea mai bună înțelegere lucréză pentru înaintarea intereselorŭ poporului lorŭ. Ei au lucratŭ statutele nouei reuniunĭ de cântărĭ, ce după ce au fostŭ cetite și aprobate din partea întregului poporŭ, s'au înaintatŭ măritului Consistorŭ din Blașiu, de unde îșĭ așteptă acum întărirea. Ca membri ai nouei „*Reuniunĭ de cântărĭ a plugarilorŭ românĭ din Mescreacŭ*", s'a înscrisŭ pănă acum 50—50 bărbațĭ și femei din comună și se speră, că se vorŭ înscrie încă fórte mulțĭ. Corulŭ îlŭ forméză membri activĭ ai Reuniunei, cu carĭ se țină regulatŭ prelegerĭ de séră. D-lŭ Timbușŭ, zelosulŭ conducĕtorŭ alŭ corului, avea de gândŭ sĕ se producă pentru prima-óră cu coriștii sĕi în sĕrbătorile Nascerei Domnului, dér la stăruința coriștilorŭ, în numĕrŭ de vre-o 20, s'a vĕḑutŭ silitŭ sĕ cânte în biserică pentru prima óră în sĕrbătórea St. Nicolae. Succesulŭ a fostŭ pentru poporŭ nespusŭ de îmbucurătorŭ. In viitorŭ se așteptă progrese totŭ mai îmbucurătóre, deórece d-lui învĕțătorŭ Timbușŭ nu-i lipsesce nicĭ zelulŭ, nicĭ bunăvoința, ér tinerimea e deștéptă, toțĭ ce-i eșițĭ din școla d-lui Timbușŭ sciu scrie și ceti. — Scirea acésta o înregistrămŭ cu bucuriă. De altmintrelea hărnicia d-lui învĕțătorŭ Timbușŭ ne este nouĕ cunoscută încă mai de multŭ. Ajută-i Dumneḑeu sĕ mérgă înainte!

***

Casŭ tristŭ. Frații *Eremie* din Bacĭfalĕul Săcelelorŭ, carĭ aḑĭ toțĭ suntŭ proprietarĭ și arendașĭ de frunte stabilițĭ în România, au perdutŭ pe mama lorŭ *Maria Irimie Eremie*, una din femeile nóstre române de modelŭ, care și-a devotatŭ viéța numai binelui numĕrósei sale familii. Mâneva fi înmormêntarea în Bacĭfalĕu. Adresămŭ întristatei familii Irimie Eremie condolențele nóstre cele mai sincere!

***

O crimă îngrozitóre. Din Pesta se scrie, că unŭ lucrătorŭ a găsitŭ într'o grămadă de gunoiu o pâne cóptă, pe care tăindu-o a aflatŭ cadavrulŭ unui copilŭ de țîță. Indată s'a dusŭ cu elŭ la poliția, care a și pornitŭ cercetare în contra făptuitorului sĕlbaticŭ alŭ acestei crime.

***

Din Agramŭ ni-se scrie, că pe-acolo mai nu s'a vĕḑutŭ zăpadă pănă acuma. Timpulŭ este fórte domolŭ și liniștitŭ, dér une-orĭ e multă negură și fórte apătósă. — La 30 Decemvre s'a închisŭ dieta provincială și se va deschide numai la 11 Ianuarie n. 1892 pe timpŭ fórte scurtŭ. — Episcopulŭ de nou numitŭ Krisz-Kriczĕvac în Agramŭ nu e pe placulŭ Croațilorŭ.

***

Dinamită în Berlinŭ. O scire din Berlinŭ spune, că pavilionulŭ celŭ mare de cristalŭ dela restaurantulŭ cuartierului Thiergarten a fostŭ aruncatŭ în aerŭ. printr'o esplosiune de dinamită. Mai mulțĭ visitatorĭ ai restaurantului au fostŭ rănițĭ, unii de mórte. Faptulŭ e atribuitŭ unei răsbunărĭ și a produsŭ o viuă emoțiune.

***

Inteligența română din comuna Hermanŭ invită la producțiunea și petrecerea cu jocŭ ce o va arangia Dumineca, în 29 Decemvre 1891 (10 Ianuarie 1891), în sala Hotelului de-acolo.

— „Ei mai multŭ n'amŭ vĕḑutŭ, era o frumsеță fără părechiă!"

— „Óre sĕ-mĭ fiă și mie dată ursita, de a merge pe acestŭ drumŭ strălucitorŭ?" ḑicea brăduletulŭ plinŭ de bucuriă. Asta e mai bine, decâtŭ a trece peste mare. O, cum topesce dorulŭ! O de ar veni odată Crăciunulŭ! Acum și eu suntŭ înaltŭ și crescutŭ, ca și ceilalțĭ, carĭ au fostŭ dușĭ acum mai în urmă. O, de m'așĭ vedea odată pe căruță! De așĭ fi în odaia caldă, în mijloculŭ podóbei și a frumseței! Și apoi? Ei, apoi va veni ceva mai frumosŭ; și óre cu ce mĕ vorŭ mai împodobi? De sigurŭ, că cu ceva mai frumosŭ și mai mândru — —! Dér óre cu ce? O, suferŭ, mĕ topescŭ de dorŭ; eu singurŭ nu sciu ce e cu mine!"

„Bucură-te de mine!" ḑiseră aerulŭ și raḑele sórelui; „bucură-te de tinerețea ta și te bucură, că stai în afară în aerŭ curatŭ!"

Dér brăduletulŭ nu se bucura de locŭ; elŭ crescea și crescea, érna și véra sta pururea verde, verde-închisŭ! Ómenii, carĭ îlŭ vedeau, ḑiceau, că „acesta e unŭ bradŭ frumosŭ", și când fù la Crăciunŭ pe elŭ îlŭ tăiară mai întâiu dintre toțĭ! Sĕcurea îlŭ ajunse adêncŭ la mĕduvă; bradulŭ căḑù la pămêntŭ suspinândŭ. Elŭ simțea o durere, unŭ leșinŭ și acum nu putea gândi la nicĭ o fericire. Era mâhnitŭ, că trebue sĕ se despartă de patria sa, de peteculŭ de pămêntŭ, pe care crescuse. Elŭ scia, că nu va mai vedé nicĭ-odată pe iubiții și vechii sĕi tovarășĭ, pe micele tufe și florĭ dimpregiurulŭ sĕu, ba póte nicĭ pe micile păsărele. Călĕtoria nu-i era de locŭ împreunată cu plăcerĭ.

Brăduletulŭ îșĭ veni în fire abia când fù descărcatŭ în curte dimpreună cu ceilalțĭ braḑĭ și când auḑì pe unŭ omŭ ḑicêndŭ: Acesta e unŭ bradŭ frumosŭ, nu ne trebue altulŭ?

Apoi veniră doi servitorĭ îmbrăcațĭ frumosŭ și duseră brăduletulŭ într'o sală mare și pompósă. Jurŭ împrejurŭ pe pĕrețĭ atêrnau portrete și pe lângă cuptóre se aflau vase chinezescĭ cu chipurĭ de lei pe coperișele lorŭ. Aicĭ erau scaune frumóse, divanurĭ de mătase, mase marĭ, acoperite cu cărțĭ, cu chipurĭ și jucării scumpe, tare scumpe — celŭ puținŭ așa susțineau copii. Brăduletulŭ fù așeḑatŭ într'unŭ vasŭ mare plinŭ cu pămêntŭ, dér nimenĭ nu putea observa, că era vasŭ, deórece jurŭ împrejurŭ era acoperitŭ cu verdéță și se afla așeḑatŭ pe unŭ mare covorŭ verde. O, cum tremura brăduletulŭ! Ce se va întêmpla óre cu elŭ? Atâtŭ servitorii, câtŭ și domnișórele veniau sĕ-lŭ împodobéscă. Pe ramurile lui atârnară fâșii de hârtii în felurite colorĭ, în formă de coșulețe și în fiă-care coșulețŭ erau zaharicele. Mere și nucĭ aurite atârnau, ca și crescute, de crengile sale, și sute de luminĭ roșii, vinete și albe erau legate de ramurile sale. Păpușĭ, carĭ sĕmĕnau cu nisce ómenĭ vii — brăduletulŭ nu mai vĕḑuse asemenea — erau amestecate printre ramurile sale, ér susŭ pe vêrfulŭ sĕu strălucea o stea frumósă încunjurată de fire de aurŭ. Era frumosŭ, frumosŭ fără părechiă!

— „Astă séră", ḑiceau toțĭ, „astă séră va străluci frumosŭ!"

— „O!" îșĭ gândia brăduletulŭ, „o de ar fi odată séră! Óre luminările le vorŭ aprinde îndata? Și apoi ce va mai fi? Óre braḑii din pădure vorŭ veni sĕ mĕ vedă? Óre vrăbiile vorŭ sbura la feréstră? Óre aicĭ voiu puté cresce și voiu sta érna și véra totŭ așa de frumosŭ împodobitŭ?"

Elŭ îșĭ închipuia multe. Dér de dorŭ căpătă durerĭ în scórță, și durerea de scórță e pentru unŭ arbore totŭ atâtŭ de rea, ca și durerea de capŭ pentru unŭ omŭ.

Acum în fine luminările fură aprinse. Ce strălucire! Ce podóbă! Brăduletulŭ tremura cu tóte ramurile sale, așa încâtŭ câțĭva ghimpĭ se aprinseră de o luminare. Ardeau cum se cade.

„Dumneḑeu sĕ ne ferescă!" strigară fetele și-i stînseră în grabă.

Acum nu mai era ertatŭ brăduletului, nicĭ măcarŭ sĕ tremure. O, asta era grozavŭ! Elŭ era atâtŭ de îngrijatŭ ca nu cumva sĕ-șĭ pérdă ceva din podóba sa; era ca și amețitŭ de atâta strălucire. — Și acum se deschiseră amêndouĕ ușile sălei și înlăuntru intrară mulțime de copii, ca și când voiau cu toții sĕ năvăléscă asupra brăduletului. După

Venitulŭ curatŭ e destinatŭ pentru susținerea corului vocalŭ românŭ.

Bilete de întrare: Loculŭ I: de per sónă 40 cr., de familiă 1 fl.; Loculŭ II (în picióre): de persónă 30 cr., de familiă 80 cr. Inceputulŭ la 7 óre séra.

Ofertele marinimóse se vorŭ chita pe cale diaristică.

Programa: 1). „Rugăciune", poesiă de Dr. Alecsandrescu, declamată de o școlăriță. 2). „La arme", corŭ mixtŭ esecutată de tinerimea școlară și adultă, 3). „Peneșŭ curcanulŭ", poesiă de V. Alecsandri, declamată de unŭ tinĕrŭ adultŭ. 4). „De vréi s'audĭ". de corŭ mixtŭ esecutatŭ de tinerimea școlară și adultă. 5). „Apelŭ la unire", de I. Al. Lăpĕdatu, 6). „Vecinătatea periculósă", comediă într'unŭ act. localisată de Trocaru: esecutată de învĕțătorii localĭ, tinerĭ și tinere adulte din locŭ. 7.) „Imnŭ", corŭ mixtŭ, esecutatŭ de tinerimea școlară și adultă. 8). „Șoldanŭ vitézulŭ", cantonetă de V. Al. Alexandri, esecutată de unŭ tinĕrŭ adultŭ.

După producțiune urmézä danțŭ. Intre pause se va juca și „Călușerulŭ".

***

† Admiralulŭ flotei englese, contele Gleichen (principele Victorŭ de Hohenlohe-Langenburg) a rĕposatŭ alaltaerĭ în Londra.

***

Impĕrătésa Rusiei, după cum se telegrafiézä din Petersburg, e bolnavă de influenză.

***

Ciocnire de trenurĭ. La stațiunea Kosow, lângă Moscova, se ciocni unŭ trenŭ, care ducea trupe la Varșovia, cu unŭ altŭ trenŭ de persóne. Optŭ soldațĭ, trei funcționarĭ și doi călĕtorĭ au fostŭ ucișĭ. Douĕ-decĭ de soldațĭ, unŭ funcționarŭ și trei călĕtorĭ au fostŭ greu rănițĭ. Afară de acestia au mai fostŭ 60—70 pertóne ușorŭ rănite.

***

Petițiune contra „șlepp"-ului. Comitetulŭ reuniunei sanitare din Budapesta a ținutŭ dilele trecute o adunare, ocupându se și de unŭ lucru unicŭ în felulŭ sĕu. Fiindŭ vorba și de lucrurĭ, carĭ producŭ pravŭ mare, se'nțelege când nu e noroiu, Dr. Fodor, profesorŭ de universitate, ținĕndŭ unŭ vehementŭ discursŭ în contra „șlepp"ului a invitatŭ adunarea sĕ ia ceva mĕsurĭ în potriva acestui mijlocŭ, ce produce pulverea pe strade. O mare discuțiă se nascu din acéstă propunere. Unŭ domnŭ mai bĕtrânŭ a constatatŭ, că de comunŭ damele își țină „slepp"-ulŭ, ca sĕ nu atingă pĕmĕntulŭ, dĕr totușĭ împărtășesce și elŭ părerea lui Dr. Fodor, că în potriva „șlepp"ului sĕ se ia mĕsurĭ energice. O altă propunere dicea, că reuniunea sĕ se adreseze cătră căpitanulŭ poliției, Török Iános, sĕ oprescă strictŭ purtarea „șlepp" ului, chiar și cu forța brachială. In sfîrșitŭ s'a primitŭ propunerea profesorului Fodor, ca adecă, sĕ se adreseze o petițiă ministrului de interne în care sĕ fiă rugatŭ a opri purtarea „șlepp"-ului. — Ingenios! Ni-se pare însĕ, că până când ministrulŭ de interne va lua dispositiile necesare, „șlepp"-ulŭ va eși cu totulŭ din modă.

***

Corulŭ plugarilorŭ românĭ gr. or. din Curticĭ învită la concertulŭ împreunatŭ cu dansŭ, ce-lŭ va arangia, în favorulŭ scólelorŭ rom. gr. or. confesionale de acolo, la 26 Decemvre v. (7 Ianuarie n. 1892). Inceputulŭ: La 8 óre séra. Intrarea: 50 cr. de persónă. In pausă se vorŭ juca jocurile naționale: „Bătuta", „Călușerulŭ" și „Hora". Suprasolvirile se vorŭ chita cu mulțămită pe calea publicității.

Programa: 1) „Moto", esec. de corulŭ vocalŭ sub conducerea lui Iosifŭ Mihu; 2) „Punga mea", poesie de I. Tripa, decl. de Ioanŭ Ardeleanu; 3) „Dulce-i viéța", de Porumbescu, esec. de corulŭ vocalŭ; 4) „Moțulŭ și Săcuiulŭ", dialogŭ de V. Alexandri, predatŭ de Lazarŭ Plopŭ și Simionŭ Negru; 5) „Hora Sinaei," de Gr. Ventura, esec. de corulŭ vocalŭ; 6) „Călărașulŭ rănitŭ", poesiă de Sava N. Șoimescu, decl. de Alexa Bulbócă; 7) „Coróna Moldovei", esec. de corulŭ vocalŭ; 8) „Suspinulŭ bețivului", poesiă de J. Tripa, decl. de Dănilă Varsandanŭ; 9) „Din ședĕtóre", de J. Vidu, esec. de corulŭ vocalŭ; 10) „Căpitanulŭ Romano" poesie de V. Alexandri, decl. de Andrei Bulbócă; 11) „Marșŭ". de J. Vidu, esec. de corulŭ vocalŭ.

Necrologŭ. Subscrișii cu inimă înfrântă de durere anunță, cumcă prea iubitulŭ lorŭ părinte, moșŭ, socru și unchiu

Demetriu Coroianu,

Canonicŭ Lectorŭ alŭ bisericei catedrale greco-cat. din Gherla, cavalerŭ alŭ ordului Franciscŭ Iosifŭ I., membru ordinarŭ alŭ asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului română și directorŭ alŭ despărțĕmĕntului alŭ XIV alŭ acelei asociațiunĭ,

în anulŭ 78-lea alŭ vieței, 51 lea alŭ preoției, după suferință de o sĕptĕmână în aprindere de plămânĭ, a adormitŭ în Domnulŭ.

Osămintele scumpului defunctŭ în 1 Ianuarie st. n. 1892 s'au aședatŭ în cimiterulŭ gr. cat. din Gherla.

Clara mărit. *Dr. Maniu*; *Lucreția* mărit. *Erdély*; *Iuliu*, advocatŭ; *Sabinŭ*, parochŭ, ca fii și fiice. *Dr. Ioanŭ Maniu*, jude reg. în pensiune și advocatŭ și *Ioanŭ Erdély*, ca generĭ; *Emilia Lupŭ* ca noră, numĕroșĭ nepoțĭ, nepóte și alte rudenii.

*

Dimitrie Ciofleců,

învĕțătorŭ emeritatŭ dela șcólele române gr. or. centrale din locŭ, membru alŭ reuniunei invĕț. din protop. Brașovului etc.

în etate de 63 anĭ, după o lungă suferință, împărtășitŭ fiindŭ cu sfintele taine, a încetatŭ din viéță Joi la 19 (31) Decemvre la 1 óră p. m.

Despre acéstă durerósă perdere, jalnicile surorĭ vĕd. *Eva I. Moga* și *Maria Ioma* încunosciințézä atâtŭ în numele lorŭ, câtŭ și în numele nepoțilorŭ, nepótelorŭ și strĕnepoțilorŭ, precum și în numele celorlalte rudenii, pe toțĭ amicii și cunoscuții.

Rĕmășițele pĕmĕntescĭ ale decedatului s'au depusŭ spre eternă odihnă astădĭ în 21 Decemvre st. v. în cimiteriulŭ românŭ gr. or. din Gróverŭ.

*

Maria Irimie Eremie, scumpa și neuitata nóstră mamă, devotată familiei sale în decursŭ de șéptedecĭ de anĭ, după o scurtă suferință a încetatŭ astădĭ 19 Decemvre, la órele $6^{1}/_{2}$ p. m., în alŭ 85-lea anŭ alŭ etății.

Rĕmășițele pĕmĕntescĭ se vorŭ ridica Dumineca în 22 Decemvre a. c, la órele 12 din casa rĕposatei, din Bacĭfalu, și se vorŭ aședa spre vecĭniculŭ rĕpausŭ în cimiterulŭ bisericei Sf. Nicolae de acolo.

Despre acésta ireparabilă pierdere încunosciințézä cu cea mai adâncă durere pe tóte rudeniile, amicii și cunoscuții:

Bacĭfalu (Săcele), 19 Dec. 1891.

Familia Irimie Eremie.

Remaniarea ministeriului din România.

Am amintitŭ în numĕrulŭ trecutŭ alŭ fóiei nóstre, că camera română a fostŭ disolvată, ér actualulŭ ministru-președinte Lascar Catargiu a fostŭ însăscinatŭ cu presidarea viitórelorŭ alegerĭ de deputațĭ.

D. Lascar Catargiu, voindŭ ca ministeriulŭ sĕu sĕ fiă mai tare, a intratŭ în pertractărĭ cu partidulŭ junimistŭ alŭ cărui șefŭ este d. P. Carp. După unŭ timpŭ ore-care se și făcŭ o înțelegere între conservatorii purĭ și junimiștĭ, adecă aceștia din urmă au făcutŭ o fusiune cu partidulŭ d-lui Catargiu, prin urmare cabinetulŭ s'a întregitŭ cu trei junimiștĭ în urma demisionărei d-lorŭ generalŭ Manu, Sturdza-Scheianu și principele A. Stirbey. In loculŭ acestorŭ au intratŭ în ministeriu trei junimiștĭ și anume: Petru Carp, ca ministru alŭ domeniilorŭ, agriculturei, comerciului etc. d. Alex. Marghilomanŭ, ca ministru de justiță, ér d. M. Ghermanŭ, ca ministru de finance.

Se vorbesce prin cercurile politice pin Bucurescĭ, că d. generalŭ Manu va fi destinatŭ pentru președința camerei.

Cabinetulŭ remaniatŭ este următorulŭ: Lascarŭ *Catargiu*, ministru președinte și de interne, Alex. *Lahovary*, ministru alŭ afacerilorŭ străine; P *Carpŭ*. ministru alŭ domeniilorŭ etc., M. *Ghermani*, ministru de finance, Alex. *Marghilomanŭ*, ministru de justiță, generalŭ *Lahovary* (frate cu ministrulŭ de esterne), ministru de rĕsboiu și Tache *Ionescu*, ministru de culte șiinstrucțiune publică.

La alegerile viitóre pentru cameră și senatŭ vorŭ lupta în contra acestui guvernŭ: partida națională-liberală sub conducerea d. d. Dimitrie Brătianu, Sturza, Stătescu, Fleva, etc., apoi partida d-lui Vernescu, radicalii și socialiștii.

Câțĭ suntemŭ noi?

Brașovŭ, 22 Decemvre v.

Tocmai s'a împlinitŭ anulŭ, de când s'a făcutŭ numerotația poporațiunei din Transilvania și Ungaria. Resultatele acestei numerotărĭ abia acum de curĕndŭ au fostŭ publicate din partea d-lui Keleti, președintele biroului statisticŭ din Budapesta. Reproducemŭ pentru cetitorii diarului nostru de Dumineca următórele date:

In întrégă Transilvania și Ungaria se află 15.231,864 de locuitorĭ. Intre aceștia e socotită și armata comună, honvedimea și gendarmeria.

După naționalitățĭ, acéstă statistică ungurésca clasifică poporațiunea astfelŭ:

Maghiarĭ 7.361,207; Românĭ 2.590,425; Germanĭ 1.988,310; Slovacĭ 1.896,358; Sĕrbĭ 494,847; Rutenĭ 379,713; Croațĭ (afară de cei din Croația) 183,429; Vendĭ (Slovenĭ) 70,658; Armenĭ 2,067; Țiganĭ 90,264; de alte limbĭ din patriă și străinĕtate 77.515.

Vedemŭ așadéră, că după Maghiarĭ, cei mai numĕroșĭ locuitorĭ în Transilvania și Ungaria suntŭ Românii. Chiar și după socotéla d-lui Keleti, numĕrulŭ Românilorŭ trece peste douĕ milióne și jumĕtate.

Dĕr noi scimŭ, că statistica d-lui Keleti este falsă. Comisarii statisticĭ din țéră au numĕratŭ între Maghiarĭ sate întregĭ românescĭ, mai alesŭ din Săcuime și din părțile ungurene; apoi la comanda celorŭ dela Pesta, scimŭ, că în fórte multe locurĭ au fostŭ pușĭ cu de-a sila între Maghiarĭ mai toțĭ aceia, carĭ sciu vorbi câtŭ de câtŭ ungaresce; de asemenea au pățit'o mulțime de studențĭ românĭ de pe la șcólele ungurescĭ, apoi toțĭ tinerii noștri aflătorĭ în serviciulŭ gendarmeriei și honvedimei, precum și în alte slujbĭ ungurescĭ. Décă pe toțĭ aceștia i-amŭ subtrage din numĕrulŭ celorŭ 7.361,207 de Maghiarĭ ai d-lui Keleti, s'ar puté constata cu tótă siguranța, că *numĕrulŭ Românilorŭ din Transilvania și Ungaria este celŭ puținŭ de trei milióne și câteva sute de mii.*

---

ei veniau ómenii mai bĕtrânĭ; bĕeții tăcură, dĕr numai pentru o clipită, căcĭ îndată scóseră chiote de bucuriă, carĭ rĕsunau prin sală. Ei jucau în jurulŭ bradulețului și culegeau unŭ darŭ după altulŭ.

„Ei, ce avețĭ de gândŭ sĕ facețĭ?" își gândia bradulețulŭ. „Ce se va întâmpla mai departe?" Luminările arseseră până la ramurĭ, apoi le stinseră și copiiĭ căpătară voiă sĕ jăfuéscă bradulŭ. O, aceștia nĕvăliră asupra lui, încât crengile sale părăiau. Décă n'ar fi fostŭ înțepenitŭ de grindă cu vêrfulŭ și cu steaua sa de aurŭ, de sigurŭ, că copii l'ar fi rĕsturnatŭ.

Copiiĭ se jucau în jurulŭ bradulețului cu jucăriile în mână. Nimenea nu se va mai uita la elŭ, afară de o servitóre bĕtrână, care se uita cu băgare de sémă printre ramurĭ, dĕr ea privea numai, ca sĕ nu fi uitatŭ copiiĭ vre-o smochină séu vreunŭ mĕrŭ.

„O poveste, o poveste!" strigară copiiĭ și traseră pe unŭ omŭ grosŭ lângă bradulețŭ. Elŭ se puse tocmai sub acesta, „căci", dicea elŭ, „aici suntemŭ în verdéță și bradulețulŭ póte sĕ tragă o învĕțătură din aceea ce vĕ voiu spune eu, numai de va fi cu luare aminte. Dĕr eu vĕ voiŭ spune numai o poveste. Voițĭ sĕ ascultațĭ istoria despre Ivede-Avede, séu despre Clumpe-Dumpe, care cădŭ pe trepte în josŭ și totușĭ apoi se avêntă pe tronŭ și căpĕtă pe fata de împĕratŭ?"

— „Ivede-Avede!" strigau unii, „Clumpe-Dumpe", strigau alții. Erau unŭ strigătŭ și o larmă fórte asurditóre. Numai bradulețulŭ tăcea și-și gândia: „Décă nu mĕ voiu amesteca cu sfatulŭ meu, atuncĭ nicĭ nu voiu lucra împreună cu ei". Cu acestea bradulețulŭ își făcŭ datoria sa!

Omulŭ grosŭ scumpovesti despre Clumpe-Dumpe, care cădŭ pe trepte și totușĭ se avêntă la tronŭ, și căpĕtă pe fata împĕratului. Ér copiiĭ băteau din palmĭ și strigau: „Povestesce-ne, povestesce-ne!" Ei voiră sĕ mai asculte și istoria despre Ivede-Avede, dĕr trebuiră sĕ se mulțămescă cu istoria despre Clumpe-Dumpe.

Bradulețulŭ sta tăcutŭ și pe gândurĭ, nicĭ-odată paserile din pădure nu povestiră vre-odată așa ceva. „Clumpe-Dumpe a cădutŭ de pe trepte și căpĕtă totușĭ pe fata împĕratului. Da, da așa merge în lume!" își gândea bradulețulŭ și credea acestea, deórece vedea, că povestitorulŭ e unŭ omŭ de omeniă. „Da, da, cine scie, póte voiu cădé și eu pe trepte și voiu căpĕta o fată de împĕratŭ!" Și elŭ se bucura, că a doua di va fi érășĭ împodobitŭ cu luminărĭ și cu jucării, cu aurŭ și cu póme.

„Mâne nu voiu tremura!" își gândea elŭ. „Voiu simți o mare bucuriă pentru podóba acéstă. Mâne voiu audi érășĭ povestea despre Clumpe-Dumpe și póte și pe aceea a lui Ivede-Avede." Bradulețulŭ stete tótă nóptea tăcutŭ și pe gândurĭ.

In diua următóre intrară înlăuntru servitorii și servitórele. „Acum de sigurŭ, că se începe érășĭ sĕrbătórea de erĭ!" își gândea bradulețulŭ, dĕr ei ilŭ scóseră afară din odaiă, ilŭ duseră susŭ pe trepte până în podŭ și acolo ilŭ aruncară într'unŭ unghiu întunecosŭ, unde nu pĕtrundea nicĭ o radă de lumină. „Ce va sĕ dică asta?" își gândea bradulețulŭ. „Ce amŭ sĕ facŭ aici? Ce voiu audi aici?"

Elŭ se rĕdimă de zidŭ și sta aicĭ și se gândia, se gândea. Avea destulă vreme sĕ se gândéscă, căcĭ trecură dile și noptĭ. Nimenea nu venĭ în susŭ și când în sfêrșitŭ venĭ cineva, era numai pentru ca sĕ așede nisce lădĭ marĭ în unghiu.

Bradulețulŭ sta aicĭ atâtŭ de ascunsŭ, încâtŭ trebuia sĕ credĭ, că l'au uitatŭ cu totulŭ. „Ei, acum e afară iérna!" își gândia bradulețulŭ. „Pĕmêntulŭ e tare și acoperitŭ cu zăpadă, ómenii nu mĕ mai potŭ sădi; pentru aceea póte voiu sta aicĭ la adăpostŭ, până la primăvéră! Cum îmĭ pórtă de grijă! Ce bunĭ suntŭ totușĭ ómenii! Numai décă n'ar fi aicĭ atâtŭ de întunerecŭ și înspăimêntătorŭ! Nicĭ măcarŭ unŭ iepure nu vĕdŭ aici! Afară în pădure era bine, când era zăpadă și iepurile sărea pe lângă mine, ba chiar și când săria peste mine, dĕr atuncĭ nu'mĭ plăcea. Aicĭ suntŭ grozavŭ de părăsitŭ!"

„Pip, pip!" dise deodată unŭ micŭ șorecelŭ și se strecură dintr'o gaură

Acum, déca şi celelalte popóre nemaghiare şi-ar subtrage pe ai lorŭ din numĕrulŭ celorŭ şépte milióne şi câteva sute de mii de Maghiarĭ, şi déca amŭ mai subtrage şi numĕrulŭ de aprópe unŭ milionŭ de Jidanĭ, carĭ toţĭ au fostŭ numĕraţĭ între Maghiarĭ, sigurŭ, că numĕrulŭ adevĕratŭ alŭ Maghiarilorŭ n'ar trece peste cincĭ milióne de suflete.

De altmintrelea despre falsitatea statisticei biroului oficiosŭ din Pesta ne putemŭ uşorŭ convinge şi din şematismele şi din raporturile anuale ale sinódelorŭ nóstre eparchiale. Din aceste şematisme şi raporturĭ se vede destulŭ de limpede, că noi Românii, mulţămită Domnului, pe lângă tóte greutăţile vieţei nóstre subjugate şi asuprite, multŭ-puţinŭ ne sporimŭ în fiă-care anŭ.

In statistica d-lui Keleti însĕ lucrurile se presentă falsŭ şi cu totulŭ altfelŭ. De-altmintrelea se scie cum se facŭ în vremea de adĭ statisticele ungurescĭ şi de aceea ele nicĭ nu se prea bucură înaintea străinĕtăţii de mai mare trecere, de cum merită.

Destulŭ ne este nouĕ sĕ scimŭ, că ḑece milióne de Nemaghiarĭ stămŭ faţă în faţă cu cincĭ milióne de Maghiarĭ. In faţa unui adversarŭ atâtŭ de puţinŭ numĕrosŭ, curagiulŭ nostru în lupta pentru limbă şi dreptate trebue sĕ crescă, şi trebue sĕ crescă cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ în acéstă luptă sfântă avemŭ pe partea nóstră simpatia tuturorŭ popórelorŭ din Europa iubitóre de libertate.

Pressa ruséscă şi viitorulŭ rĕsboiu germano-rusŭ.

De unŭ timpŭ încóce pressa ruséscă învinuesce mereu pe Germania, că doresce rĕsboiulŭ. Invinuirea acésta a provenitŭ dintr'unŭ articulŭ alŭ ḑiarului „Hamburger Nachrichten“, care se ḑice că e inspiratŭ de fostulŭ cancelarŭ germanŭ, principele de Bismark. Anume, acéstă fóiă într'unŭ articolŭ alŭ ei, a ḑisŭ că: se scie numele acelorŭ sfetnicĭ dela ministerulŭ afacerilorŭ străine, carĭ lucră pentru a causa o ruptură cu Rusia. Ér în altŭ articolŭ, ḑice: Fără îndoială avemŭ sĕ ne mai rĕfuimŭ încăodată cu vecinulŭ nostu din apusŭ. (Francia).

Din causa acestorŭ espuneri ale fóiei bismarckiane, pressa rusésca susţine, că în Germania esistă o partidă puternică, ce doresce rĕsboiulŭ.

Ḑiarulŭ rusescŭ „Swiet“, ḑice că în Rusia nimenea nu doresce rĕsboiulŭ şi nu se află nicĭ urme de pregătirĭ militare. Din contră în Prusia, ḑice numita fóiă, toţĭ aştéptă cu încordare declaraţiunea de rĕsboiu; armata e pregătită şi se aducŭ provisiunĭ din tóte părţile; trupele au căpătatŭ corturĭ. Bateriile au acum câte 8 tunurĭ, şi nu ca mai înainte 4 tunurĭ; oficerii vorbescŭ numai de rĕsboiu; cei mai bĕtrânĭ sĕ îndoescŭ de reuşita rĕsboiului, pe când cei mai tinerĭ cu însufleţire vorbescŭ de isbêndă.

Vorbindŭ despre unŭ eventualŭ atacŭ alŭ Germaniei asupra Rusiei, ḑice „Novoie Vremia“ următórele: Noi suntemŭ în privinţa numĕrului de douĕ orĭ atâtŭ de tarĭ ca Germania, şi la spate ne spriginimŭ de munţii Ural. De acolo nu ne ameninţă nicĭ unŭ pericolŭ; ci din-contră în dosulŭ lorŭ sĕ întindŭ ţinuturĭ marĭ şi roditóre, carĭ potŭ hrăni milióne de ómenĭ, prin urmare nicĭ din partea de răsăritŭ, nicĭ de către miédănópte nu ne aşteptămŭ la unŭ atacŭ seriosŭ. Déca ne vomŭ retrage dinaintea Germanilorŭ, atuncĭ vomŭ da de reservele nóstre, ne vomŭ apropia de magazinele nóstre de provisiunĭ, pe când Germanii se vorŭ depărta de magazinele lorŭ de provisiune. Aşa déră noi, cu fie care pasŭ îndĕrĕtŭ, ne vomŭ întărì, pe când Germanii, cu fiă-care pasŭ înainte, se vorŭ slăbi, şi apoi lucru firescŭ, că ei vorŭ fi învinşĭ cu totulŭ, fiindcă noi vomŭ avea mai multŭ timpŭ decâtŭ duşmanulŭ nostru...

Déca în adevĕrŭ unŭ rĕsboiu germano-rusescŭ, va aduce cu sine şi unŭ rĕsboiu franco-germanŭ, atuncĭ în casulŭ acesta va fi posiţia falnicei armate germane fórte grea. Francesii au în dosulŭ lorŭ unŭ oceanŭ mare şi la cóstele ţĕrii lorŭ au întăriturĭ escelente. Noi, după cum amŭ ḑisŭ, avemŭ munţii Ural şi ţinuturile roditóre din dosulŭ lorŭ. Germanii au înaintea lorŭ *douĕ milióne de baionete*, ér în dosulŭ lorŭ *unŭ milionŭ şi jumĕtate de baionete.* Ér în josŭ — unŭ aliatŭ, care a uitatŭ lupta dela Königgrätz, şi întinsa Italiă, a cărei câmpii suntŭ presărate de mormintele victoriilorŭ străine şi de catastrofe proprii, şi ai cărei ţĕrmĭ suntŭ amenintaţĭ de duşmanĭ. In susŭ, în fine — marea deschisă, unde presupunândŭ că Danemarca se va alia cu noi, căcĭ nu a uitatŭ perderea Schleswig-ului, va puté manevra, fără ca sĕ fiă turburată, flota ruso-francesă . . . O catastrofă a armatei germane, fără îndoiélă va aduce cu sine sfêrşitulŭ politicŭ alŭ unităţii imperiului şi prin urmare *discompunerea* Germaniei în statale micĭ de odinióră, carĭ nu vorŭ fi de locŭ periculóse.

Ḑiarulŭ „Swiet“, voindŭ sĕ dovedéscă, că Germania împinge lucrurile la unŭ rĕsboiu ḑice:

In Viena şi Berlin a începutŭ sĕ se vorbéscă despre rĕsboiu în aşa mare gradŭ, încâtŭ noi, cu tóte că avemŭ atenţiunea nóstră îndreptată înlăuntrulŭ ţĕrii nóstre, totuşĭ auḑimŭ urletulŭ depărtatŭ alŭ furtunei, ce în curêndŭ se va deslănţui. In Austria şi Germania vorbescŭ despre rĕsboiu nu numai ḑiariştii (la spatele cărora stau nisuinţele cutărorŭ, séu cutărorŭ bărbaţĭ politicĭ serioşĭ) ci şi bărbaţii de statŭ profeţescŭ rĕsboiulŭ cu visiera deschisă.

Insciinţare.

Adunarea generală pentru 1891 *a despărţĕmêntului I* (comunele din comitatulŭ Braşovului) alŭ „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului românŭ“ se va ţiné *Dumineca în 29 Decemvre* v. a. c. la órele 10 a. m. în *Dârstele Braşovului.* La acéstă adunare se învită toţĭ membri şi binevoitorii Asociaţiunei din acestŭ despărţĕmêntŭ. Insinuarea membrilorŭ noi se póte face atâtŭ la subscrişii, câtŭ şi la cassierulŭ despărţĕmêntului, d-lŭ profesorŭ Arseniu Vlaicu, în Braşovŭ.

Braşovŭ, 18 Decemvre v. 1891.

In numele comitetului despărţĕmêntului I.

Iónŭ Petricŭ, directorŭ. **Andreiu Bârseanu**, actuarŭ.

Premii pentru învĕţăceii de meseriaşĭ.

Cu terminulŭ până în 16 Ianuarie n. 1892 inclusive se escrie concursŭ: pentru 2 ajutóre de câte 15 fl. şi pentru 3 ajutóre de câte 10 fl. preliminate în adunarea generală a despărţĕmêntului, ce s'a ţinutŭ în Voila la 1 Noemvre 1891 st. n., şi aprobate de către comitetulŭ centralŭ din Sibiiu, spre a se destribui învĕţăceilorŭ de meserii.

Decĭ sub-comitetulŭ despărţĕmêntului III va conferi ajutórele specificate acelorŭ învĕţăcei românĭ de meserii, carĭ suntŭ născuţĭ pe teritoriulŭ despărţĕmêntului, déca vorŭ produce pe lângă cererile lorŭ, următórele documente: a) atestatŭ de botezŭ, b) atestatŭ de paupertate, c) contractulŭ încheiatŭ cu măestrulŭ şi d) atestatŭ despre hotărîrea morală şi despre desteritatea concurentului.

Făgăraşŭ, 29 Decemvre 1891.

In numele sub comitetului despărţĕmêntului III.

Basiliu Raţŭ, preşed. **Iuliu Danŭ**, secret.

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciulŭ biuroului de cor. din Pesta.)

Budapesta, 21 Decemvre st. v. Ludovicŭ Pinfcich, cassierŭ generalŭ alŭ cassei provinciale de păstrare din Vaţŭ se împuşcà erĭ la moşia dela Weizen. Indată s'a începutŭ revisuirea cassei; sĕ presupune o defraudaţiune, totuşĭ până la terminarea revisuirei, care încă continuă, încă nu se póte stabili suma defraudată. Acésta sinucidere a făcutŭ mare sensaţiune, deórece Pinfcich era cunoscutŭ ca omŭ bogatŭ.

Cu ocasiunea gratulaţiunei de anulŭ nou, ministrulŭ-preşedinte în noua cameră a deputaţilorŭ, se va ocupa cu întréga reformă a administraţiunei, totŭ asemenea se vorŭ lua mĕsurile recerute pentru păstrarea autorităţii camerei deputaţilorŭ.

Bruxelles, 21 Decemvre st. v. Cu ocasiunea primirei de anulŭ nou, declarà regele, că lărgirea dreptului de votare se impune.

Roma, 21 Decemvre st. v. Regele încheià cuvêntarea de anulŭ nou, arătândŭ situaţiunea Europei, şi-şĭ esprimà credinţa, că opera de pace se va aduce în linişte îndeplinire.

Proiectŭ de statute

pentru înfiinţarea şi administra ea grânarelorŭ bisericescĭ gr. cat din districtulŭ V. A. Diaconatŭ alŭ Sărvadului.

(Fine.)

Articolulŭ V.

Datorinţele curatorului manipulantŭ şi controlorŭ.

§ 21.

Curatorulŭ va purta protocolŭ anumitŭ, despre tóte întratele şi eşitele grânarului, fiă acelea în banĭ, fiă în bucate.

§ 22.

Grânarulŭ va fi provĕḑutŭ cu încuietóre duplă; o cheiă va fi la curatorulŭ manipulantŭ, ér cealaltă la controlorŭ; unulŭ fără de celalaltŭ, séu fără de încredinţatulŭ lui, nu va puté întra în grânarŭ; decĭ pentru tóte daunele şi scăderile, ce s'ar constata în grânarŭ, în linea primă ambii vorŭ fi rĕspunḑĕtorĭ (§ 12.)

§ 23.

Curatorulŭ manipulantŭ va provedé tóte obligaţiunile cu numĕrŭ curentŭ şi le va induce în protocolŭ în ordine cronologică, însemnândŭ numĕrulŭ şi datulŭ obligaţiunei, numele şi locuinţa împrumutătorului şi a garanţilorŭ lui, soiulŭ, cantitatea şi calitatea bucatelorŭ, precum şi terminulŭ solvirei.

§ 24.

Curatorulŭ manipulantŭ va fi datorŭ:

a) a strînge tóte bucatele împrumutate până la terminulŭ statoritŭ în obligaţiunĭ dela toţĭ datoraşii; la împlinirea acestei datorinţe, elŭ va avé a observa strictŭ tóte condiţiunile stipulate în obligaţiunĭ, adecă: a mĕsura bine bucatele, a nu primi bucate stricate, necernute şi de o calitate mai inferióră, decâtŭ calitatea primită în obligaţiunĭ;

b) pe toţĭ aceia, carĭ nicĭ după 8 ḑile dela terminŭ nu vorŭ plăti cum se cuvine datoria lorŭ, a-i insinua numai

---

apoi după elŭ mai veni încă unulŭ. Ei trecură prin brăduleţŭ şi se căţărară de crengile acestuia.

— „E unŭ frigŭ grozavŭ!“ ḑiseră şórecii. „De altmintrelea aicĭ e unŭ locŭ minunatŭ pentru locuitŭ. Nu e aşa bradule bĕtrânŭ?“

— „Nu suntŭ de locŭ bĕtrânŭ!“ rĕspunse bradulŭ, „suntŭ braḑĭ cu multŭ mai bĕtrânĭ ca mine!“

— „De unde vii tu aicĭ?“ întrebară şórecii, „şi ce scii tu?“ Ei erau fórte curioşĭ. „Povestesce-ne ceva despre locurile minunate de pe pămêntŭ! Ai fostŭ acolo? ai fostŭ în cămara de mâncărĭ, unde zace brânza pe scândurĭ şi şuncile se află acăţate de grindă, unde poţĭ juca pe lumânărĭ de sĕu, şi unde întri slabŭ şi eşĭ grasŭ?“

— „Ce e dreptŭ, pe acestea nu leamŭ cunoscutŭ“, ḑise bradulŭ, „dér cunoscŭ pădurea, unde strălucesce sórele şi unde cântă pasĕrile!“ Apoi le povesti despre păţaniile sale din tinereţe, ér şórecii nu auḑiră astfelŭ de lucrurĭ în viéţa lorŭ, şi ascultau cu luare aminte şi ḑiceau: „Câtŭ de multe ai vĕḑutŭ! Ce fericitŭ ai fostŭ!“

— „Eu!“ rĕspunse brăduleţulŭ şi se gândea la propria sa istorisise. „Da, ce e dreptŭ, au fostŭ timpurĭ plăcute!“ Apoi le povestì despre séra de Crăciunŭ, când a fostŭ împodobitŭ cu turte şi cu luminărĭ.

„O!“, ḑiseră şoreceii, „ce fericitŭ ai fostŭ, tu bradule betrânŭ!“

— „Nu suntŭ de locŭ bĕtrânŭ!“ rĕspunse bradulŭ, „abia în iérna acésta am venitŭ din pădure! Suntŭ în vêrsta cea mai bună, numai am crescutŭ tare!“

— „Câtŭ de frumosŭ povestescĭ tu!“ ḑiseră şoreceii, şi în nóptea următóre veniră érăşĭ cu alţĭ patru şórecĭ micĭ, carĭ şi ei voiau sĕ asculte povestirile brăduleţului, şi cu câtŭ le povestia mai multe, cu atâtŭ i se păreau tóte acestea bradului mai vii înaintea ochilorŭ sĕi şi elŭ îşĭ gândia: „Au fostŭ timpurĭ frumóse şi fericite! Dér acestea póte se vorŭ mai întórce! Clumpe-Dumpe căḑù pe trepte în josŭ şi totuşĭ căpătà pe fata împĕratului, póte voiu căpăta şi eu pe fata vreunui împĕratŭ!“ Bradulŭ, gândindu-şĭ acestea, îşĭ aduse aminte de unŭ mesteacănŭ micŭ, care crescea în pădure şi i se părea lui ca o fată viuă de împĕratŭ.

„Cine e Clumpe-Dumpe?“ întrebară şoreceii. Apoi spuse brăduleţulŭ tótă povestea, din cuvêntŭ în cuvêntŭ, după cum îşĭ aducea aminte. Ér şórecii de bucuriă săreau printre crengile bradului. In nóptea următóre se adunară mai mulţĭ şórecĭ, ér în Dumineca viitóre veniră chiar şi doi cloţanĭ. Aceştia susţineau însĕ, că povestea nu e de locŭ veselă, şi lucrulŭ acesta întrista pe şórecĭ, căcĭ acum şi lorŭ li-se părea puţinŭ frumósă.

„Numai o poveste scii sĕ spui?“ îlŭ întrebară cloţanii

„Numai una!“ rĕspunse bradulŭ, „am auḑit'o în séra cea fericită, dér atuncĭ nu mĕ gândeamŭ câtŭ de fericitŭ eramŭ!“

— „Acésta e o poveste fórte urîtă! Nu scii vre-o poveste despre slănină şi luminărĭ de sĕu? Nu scii vre-o poveste despre cămărĭ cu de ale mâncărei?“

— „Nu!“ ḑise bradulŭ.

— „Ei, atuncĭ îţĭ mulţămimŭ!“ rĕspunseră cloţanii şi se întórseră la ai lorŭ.

In fine nu mai veniră nicĭ şórecii, şi atuncĭ oftà brăduleţulŭ: „Era fórte frumosŭ, când erau şórecii în giurulŭ meu şi ascultau la poveştile mele! Au trecutŭ acestea! Dér mĕ voiu bucura érăşĭ, când mĕ vorŭ scóte de aicĭ!“

Dér când se întêmplà acésta? — Da, era într'o diminéţă, când veniră nisce ómenĭ susŭ şi scormoniră prin podŭ. Lăḑile fură mutate în altŭ locŭ, ér bradulŭ fù scosŭ afară. Ilŭ aruncară pe podinĭ, dér îndată unŭ servitorŭ îlŭ têrî pe trepte în josŭ, unde licărea lumina ḑilei.

„Acum începe érăşĭ viéţa“, îşĭ gândea bradulŭ. Elŭ simţea aerulŭ celŭ próspetŭ, primele raze ale sórelui — şi acum îlŭ duceau în curte. Tóte merseră atâtŭ de iute, încâtŭ bradulŭ uità cu totulŭ, sĕ se privéscă pe sine însuşĭ; jurŭ împregiurŭ se iviră lucrurĭ nouĕ. Curtea se mărginea de o grădină, care era cu totulŭ înverḑită. Trandafirii erau înfloriţĭ, teii rĕspândiau o aromă plăcută, ér rândunelele sburau şi ciripeau „Quirre-vir-

decâtŭ judecĕtoriei, respective a începe contra lorŭ procedura legală.

§ 25.

Curatorulŭ manipulantŭ va ţiné în evidenţă pe toţĭ aceia, carĭ bucatele repartiţiate, orĭ împrumutate nu le-au prestatŭ punctualŭ şi la terminŭ, şi pe carĭ din acéstă causă a fostŭ silitŭ a-i împrocesua, ca astfelŭ sĕ se pótă face destulŭ prescriselorŭ §-lui 30.

§ 26.

Curatorulŭ manipulantŭ va avé datorinţa:

a) de a supraveghia localitatea grânarului, lădile, vasele şi tóte câte se ţinŭ de elŭ şi suntŭ într'ênsulŭ; tóte defectele, ce ar observa şi s'ar întêmpla într'ânsele fără vina lui, fără amânare e datorŭ a le aduce la cunoscinţa comitetului spre a se puté suplini de cu bunŭ timpŭ;

b) tóte hotărîrile şi dispositiunile comitetului administrativŭ privitóre la grânarŭ şi la manipularea acestuia, fără amânare, conscienţiosŭ şi sub propria responsabilitate a le duce în deplinire.

c) a deschide şi a duce protocolŭ despre venite şi cheltuelĭ, acesta cu 31 Decemvre a fiă-cărui anŭ a-lŭ încheia şi pe basa acestora a-şĭ face şi aşterne raţiociniile comitetului, respective adunărei generale şi a-şĭ cere absolvarea pentru ulteriórele raţiocinărĭ ale anului petrecutŭ;

d) a sta orĭ şi când la dispositiunea autorităţii bisericescĭ în cause de controlă orĭ de visitaţiune, şi a-i da tóte desluşirile de lipsă dorite.

§ 27.

In casulŭ, când curatorulŭ manipulantŭ şi controlorŭ ar lucra în contra acestorŭ statute, afară de restituirea *ex integro* a daunei întêmplate prin lenevirea, nebăgarea de sémă, orĭ rea voinţa lorŭ, vorŭ puté fi pedepsiţĭ în banĭ, prin protopopulŭ tractualŭ, orĭ chiar şi din oficiu destituiţĭ.

§ 28.

Concedêndŭ împrejurările, curatorulŭ manipulantŭ şi controlorŭ prin hotărîrea adunărei generale, vorŭ puté fi împărtăşiţĭ şi dintr'o anumită rĕsplată; acéstă rĕsplată însĕ nu va puté trece peste 5% din venitulŭ anualŭ curatŭ alŭ grânarului, în care trei părţĭ le va avé curatorulŭ manipulantŭ, ér două părţĭ curatorulŭ controlorŭ.

Articululŭ VI.

Datorinţele comitetului administrativŭ.

§ 29.

Deórece grânarulŭ stă la dispositiunea şi sub responsabilitatea directă a comitetului administrativŭ, acestuia i-se impunŭ următórele datorinţe:

a) Comitetulŭ e datorŭ a ţiné în evidenţă şi sub cea mai strictă controlă grânarulŭ bisericescŭ, respective manipularea bucatelorŭ din grânarŭ, va însemna în ordine alfabetică şi deosebitŭ pe toţĭ aceia, carĭ fără orĭ ce îndatorire au oferitŭ şi contribuitŭ la înfiinţarea grânarrului (§ 5 a) precum şi pe toţĭ aceia, carĭ au contribuitŭ pe calea repartiţiunei şi îndatorirei (§ 5 b) c) d), şi § 6) specificândŭ suma, cantitatea, calitatea şi soiulŭ bucatelorŭ, precum şi modalitatea prestărei, ca astfelŭ sĕ se pótă satisface deplinŭ dispositiunilorŭ din §§ 16, 17 şi 30.

b) Comitetulŭ e datorŭ a supraveghia, ca curatorulŭ manipulantŭ şi controlorŭ sĕ administreze averea grânarului conformŭ acestorŭ statute, şi când ar observa, cumcă aceştia suntŭ parţialĭ, neconscienţioşĭ şi cumcă într'unŭ modŭ orĭ altulŭ lucréză în contra acestorŭ statute, sĕ-i dea afară din oficiu, sĕ-i înlocuéscă cu alţii, şi sĕ céră în contra lorŭ numai decâtŭ cercetare disciplinară.

c) Comitetulŭ va lua la desbatere şi revisiune esactă şi strictă raţiociniulŭ anualŭ alŭ grânarului, dimpreună cu tóte cele ce se ţinŭ de elŭ; apoi tóte dările de sémă ale curatorului manipulantŭ şi controlorŭ de peste anŭ; în raţiociniu nu va suferi nicĭ unŭ punctŭ dubiu, şi în contulŭ grânarului faţă de nimenea nu va fi cu consideraţii.

d) Din timpŭ în timpŭ, la totŭ casulŭ însĕ la începutulŭ lui Octomvre şi cu ocasiunea revisiunei raţiunilorŭ, prin doi membri aleşĭ din sînulŭ sĕu va cerceta cu deamĕnuntulŭ şi va visita grânarulŭ; tóte defectele interne şi esterne ale acestuia le va însemna şi de cumva s'ar pofti reînoirĭ, orĭ reparaţiunĭ, după planulŭ făcutŭ de pricepĕtorĭ, le va dirige, — şi va vota şi asigna suma de lipsă.

e) Se va îngriji de zidirea şi provederea grânarului cu cele de lipsă, se va îngriji de blanchete, de obligaţiunĭ, protocóle şi celelalte tipăriturĭ de lipsă la administrare şi manipulare din venitulŭ anualŭ alŭ grânarului, séu de nu ar fi acestŭ venitŭ de ajunsŭ, orĭ de nu ar fi autorisatŭ a se folosi de acésta, va face o propunere motivată în acéstă causă adunărei generale bisericescĭ.

Articolulŭ VII.

Dispositiunĭ generalĭ.

§ 30.

Acelora, carĭ vorŭ fi însemnaţĭ ca rĕu plătitorĭ şi îndĕrĕtnicĭ, în viitorŭ nu li-se va da împrumutŭ din grânarŭ.

§ 31.

Fiind-că scopulŭ mai de aprópe alŭ grânarului bisericescŭ este de a veni în ajutorulŭ poporaţiunei lipsite, interesele se vorŭ adauge din anŭ în anŭ la capitalŭ până când grânarulŭ va dispune de atâtea bucate, câte vorŭ pretinde împrejurările şi trebuinţele localĭ; decĭ interesele, cu atâtŭ mai puţinŭ fondulŭ însuşĭ, până atuncĭ nu se va putea vinde séu întrebuinţa spre altŭ scopŭ.

De cumva însĕ s'ar ivi astfelŭ de împrejurărĭ, carĭ în modŭ imperativŭ ar pretinde sĕ se calce peste acéstă regulă, venitulŭ anualŭ şi însu-şĭ fondulŭ numai până la suma ofertelorŭ binevole şi a intereselorŭ acestorŭ oferte, şi numai pe basa conclusului luatŭ în adunarea generală bisericéscă şi aprobatŭ prin autoritatea bisericéscă, respective prin protopopulŭ tractualŭ, se va putea atăca şi întrebuinţa spre altŭ scopŭ.

§ 32.

Când bucatele nu se vorŭ puté da tóte împrumutŭ până la finea lui Mai şi vorŭ fi speranţe de o recoltă mănósă, curatorulŭ manipulantŭ va atrage asupra acestei împrejurărĭ atenţiunea comitetului administrativŭ, care va dispune vêndarea bucatelorŭ rĕmase acolo şi atuncĭ, unde şi când se vorŭ puté vinde mai bine; cu banii incurşĭ pe acéstă cale se vorŭ procura după recoltă éră şĭ bucate pentru grânarŭ. Cărăuşia bucatelorŭ până la loculŭ anumitŭ de vêndare va fi datóre a o face comunitatea bisericéscă respectivă.

§ 33.

Grânarele deja esistente, cu privire la îmulţirea şi administrarea bucatelorŭ pentru viitorŭ se vorŭ acomoda strictŭ acestorŭ statute.

§ 34.

Cu esecutarea acestorŭ statute se însărcinéză protopopulŭ tractualŭ, séu districtualŭ.

CARACTERULŬ.*)

Insuşirile caracterului.

4. Adevĕrulŭ.

Omulŭ sĕ se feréscă de ambiţiunĭ — ḑise Cicero — căcĭ aceste ne iau libertatea, după care ar trebui sĕ nisuimŭ înainte de tóte. Mulţĭ dintre Romanii cei mai bunĭ nu numai că n'au umblatŭ după onorurĭ publice, ci le-au refusatŭ chiar. Aşa refusà Fabiu Maximus consulatulŭ, ce i-s'a oferitŭ; şi când stăruiau tribunii sĕ-lŭ priméscă în vederea rĕsboiului cu Etruscii şi Samniţii, Fabiu dădù cetire legei, care ḑicea că nimenĭ nu póte fi de două orĭ consulŭ în timpŭ de ḑece anĭ. Sgomotŭ înfricoşatŭ se născù în urma acésta şi tribunii voiau sĕ desfiinţeze îndată legea aceea. Dér Fabiu le ḑise: ce va fi décă legile vorŭ fi desfiinţate prin aceia, carĭ le-au adusŭ? Cu tóte acestea poporulŭ votà şi-lŭ declarà unanimŭ de consulŭ. Numai după acésta se vĕḑù constrînsŭ Fabiu sĕ priméscă.

Ca şi Fabiu a refusatŭ Manliu Torquatŭ alegerea de consulŭ cu tóte strigătele centurielorŭ.

Celŭ mai strălucitŭ esemplu despre aceea, câtŭ de puţinŭ preţuescŭ onorurile publice, ni l'a datŭ Scipio, învingĕtorulŭ lui Hanibalŭ. Lui, mântuitorului patriei, voiau sĕ-i ridice statue lângă tribună, în senatŭ, ba şi în templulŭ lui Joe, voiau sĕ-lŭ alégă pe viéţă consulŭ, ba dictatorŭ. Elŭ însĕ n'a voitŭ sĕ priméscă nimicŭ şi se arătà prin respingerea acestorŭ onorurĭ aprópe mai mare, ca pe câmpulŭ de bătaiă, unde şĭ-a câştigatŭ meritele.

Intre Grecĭ, Epaminonda nu lua în sémă favorulŭ poporului. Deşi când a muritŭ, n'a lăsatŭ atâta ca sĕ-lŭ pótă îngropa, elŭ numai cu de-a sîla primia posturile înalte ce i-se oferiau, dér le administra cu atâtŭ mai bine, cu câtŭ le primia mai greu.

Ca Fabiu şi ca alţĭ Romanĭ au avutŭ şi în timpulŭ mai nou bărbaţĭ harnicĭ curagiulŭ de a spune adevĕrulŭ. Aşa raportéză vĕduva colonelului Hutchinson, că soţulŭ ei n'a preţuitŭ nicĭodată aşa de multŭ laudele mulţimei, ca pentru de a le câştiga sĕ fi făcutŭ ceva în contra consciinţei sale; nicĭ n'ar fi întrelăsatŭ o faptă bună de-ar fi desaprobat'o chiar tótă lumea; căcĭ elŭ vedea lucrurile cum erau în adevĕrŭ ér nu prin ochelarii turburĭ ai oposiţiunei publice.

Asemenea nu lipsescŭ nicĭ în timpulŭ nostru bărbaţii, carĭ spunŭ curatulŭ adevĕrŭ.

Iohn Pakington a stabilitŭ următórele regule publice de căpetenia pentru viéţa publică: Fă-ţĭ datoria câtŭ sĕ póte mai bine; lasă sĕ judece asupra ei aceia, cărora li se cuvine; nu te îngriji de ceilalţĭ.

Cuvinte de aurŭ, dér trebue sĕ aibă omulŭ curagiu şi nu puţinŭ curagiu spre a le urma. Insĕ tocmai acestŭ curagiu alŭ propriei părerĭ, séu alŭ adevĕrului lipsesce celorŭ mai mulţĭ, chiar acelora, carĭ astfelŭ promitŭ forte multŭ. Ei întră în viéţă, dér după fiă-care pasŭ ce-lŭ facŭ înainte, stau pe locŭ, şovăindŭ şi întrebândŭ, că óre sĕ mérgă mai departe, sĕ stea pe locŭ orĭ sĕ se întórcă. In locŭ de a merge dreptŭ înainte, de-ar sta orĭ-ce în cale, ei totŭ chibzuescŭ, până ce momentulŭ favobilŭ de-a lucra trece, spre a nu se mai reîntórce.

Adevĕrulŭ vĕ va mântui (elibera) ḑise Isusŭ, şi elŭ însuşĭ a datŭ cea mai bună dovadă pentru acésta.

Ce-i dreptŭ, ce-lŭ ce spune adevĕrulŭ trebue de multe-orĭ sĕ sufere. Cu tóte acestea unŭ bărbatŭ, décă după o matură cugetare trebue sĕ ţină ceva de adevĕratŭ, nu numai este îndreptăţitŭ, ci chiar îndatoratŭ, sĕ aducă acésta la valóre cu tóte mijlócele. Mai alesŭ în anumite situaţiunĭ şi timpurĭ trebue sĕ vorbéscă unŭ bărbatŭ; de aceea i-a datŭ Dumneḑeu mânia liberului cuvêntŭ, cum ḑice Arndt. A tăcé aicĭ n'ar fi numai slăbiciune, ci pĕcatŭ. Relele marĭ nu potŭ fi delăturate prin plânsŭ, ci trebue ca omulŭ sĕ le delăture luptându-se contra lorŭ.

Aşa se împotrivì numai Cato legei agrare a lui Cesare, pe care o primiseră de frică toţĭ senatorii; ér Pisone printr'unŭ „nu!“ a făcutŭ imposibilŭ consulatulŭ pĕcătosului Policanus. Din timpulŭ nostru citămŭ frumosulŭ esemplu datŭ de cei şépte profesorĭ din Göttingen, carĭ, când regele Hanoverei şĭ-a călcatŭ cuvêntulŭ princiarŭ, au protestatŭ sĕrbătoresce; şi după ce acésta n'a ajutatŭ nimicŭ, se duseră mai bine în streinătate, decâtŭ sĕ fiă complicii acelei călcărĭ de cuvêntŭ.

Perthes ḑice: „Cu acela, care nu se póte indigna, eu unulŭ nu vréu sĕ am de-a face. Bunĭ suntŭ mai mulţĭ pe lume, decâtŭ rĕi, dér totuşĭ domnescŭ cei rĕi, pentru-că au mai multŭ curagiu. Acela, care atacă cu putere, cu curagiu şi dibăciă, câştigă, şi décă e rĕu, mai pretutindenĭ simpatii. ....Adevĕratŭ, eu de multe-orĭ m'am căitŭ, că am vorbitŭ, dér şi de multe-orĭ, că am tăcutŭ.“

Şi ca Perthes, mulţĭ bărbaţĭ s'au opusŭ nedreptăţii prea puternice, şi au contribuitŭ astfelŭ, décă nu la învingerea dreptului, celŭ puţinŭ la pregătirea acestei învingerĭ, servindŭ adevĕratului progresŭ. Fără energia acestora, lumea în cea mai mare parte probabilŭ că ar suspina sub jugulŭ daspotismului şi alŭ egoismului, căcĭ cei tarĭ şi curagioşĭ conducŭ şi stăpânescŭ lumea. Cei slabĭ şi fricoşĭ nu lasă nicĭ urmă după sine, pe când viéţa unui singurŭ bărbatŭ harnicŭ şi curagiosŭ este o adevĕrată raḑă luminósă, ce străbate departe.

Şi fiă-care póte şi trebue sĕ se ridice din propria sa putere, — de aceea are voinţa, care singură face minunĭ. O voinţă tare, ce se întrepune pentru dreptŭ, stă ca pe o stâncă, ea însăşĭ este o stâncă, pe care nimenĭ nu o póte încovoia şi sfărâma; pentru dreptŭ voinţa tare se luptă curagiosŭ în contra unei oştirĭ întregĭ, ca Davidŭ contra lui Goliatŭ, Leonida contra Perşilorŭ...... şi móre décă este de lipsă cu acelaşĭ curagiu.

Astfelŭ eroismulŭ martirilorŭ creştinĭ, carĭ au urmatŭ esemplulŭ

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 277 alŭ „Gaz. Trans.“ din 1891.

---

revit, bărbatulŭ meu a venitŭ!“ Dér ḑicêndŭ acestea, habarŭ n'aveau de bradŭ.

„Voescŭ sĕ trăescŭ!“ ḑicea acesta în sine plinŭ de bucuriă şi-şĭ desfăcù ramurile. Ah, dér acestea erau tóte uscate şi galbine şi elŭ şedea într'unŭ colţŭ între mărăcinĭ şi buruienĭ. Steaua de hârtiă aurită era încă în vêrfulŭ lui şi strălucia la lumina sórelui.

In curte se jucau mai mulţĭ copii veselĭ, carĭ jucară în séra de Crăciunŭ împrejurulŭ bradului şi fură atuncĭ atâtŭ de veselĭ. Unulŭ dintre aceştĭ mititei alergà la elŭ şi smulse stéua aurită.

— „Étă ce e pe bradulŭ acesta bĕtrânŭ şi urâtŭ!“ strigà elŭ şi călcà pe crengile uscate, carĭ pârăiau sub piciórele sale.

Şi bradulŭ privea podóba florilorŭ din grădină, apoi se privì pe sine însuşĭ şi doria, că mai bine sĕ fi rĕmasŭ în unghiulŭ acela întunecaŧŭ. Elŭ îşĭ aducea aminte de tinereţea sa din pădure, de séra veselă de Crăciunŭ şi de şórecii cei micĭ, carĭ ascultară cu atâta veseliă istoria despre Clumpe-Dumpe.

„Au trecutŭ, au trecutŭ!“ suspinà sĕrmanulŭ bradŭ. „O, de m'aşĭ fi bucuratŭ, când am pututŭ sĕ mĕ bucurŭ. Au trecutŭ, au trecutŭ!“

Servitorulŭ venì şi tăià în bucăţĭ bradulŭ, apoi îlŭ aruncà pe focŭ! Bradulŭ dogorea tare în flacărĭ sub căldare. Elŭ suspinà adêncŭ, fiă-care suspinŭ rĕsuna ca o mică împuşcătură. De aceea copiiĭ ce se jucau pe afară, alergară încóce, se aşeḑară înaintea focului şi strigară: „Piff, paff.“ Dér la fiă-care pocnitură, ce esprima unŭ suspinŭ, îşĭ aduse aminte bradulŭ de ḑilele de véră din pădure, de nopţile de érnă sub cerulŭ liberŭ, când stelele luceau. Elŭ îşĭ aducea aminte de séra de Crăciunŭ şi de Clumpe-Dumpe, de unica poveste, pe care o audise şi o putù spune şi elŭ — apoi bradulŭ arse.

Copii se jucau în curte, ér celŭ mai micŭ dintre ei avea pe peptŭ steaua de aurŭ, pe care o purtase bradulŭ în vîrfulŭ sĕu în ḑilele de fericire. Dér acestea trecură, şi cu acestea şi bradulŭ şi istoria sa. Au trecutŭ, au trecutŭ şi aşa trecŭ tóte poveştile.

Ucu Paolo.

lui Isusŭ, au despreţuitŭ şi torturele şi chinurile cele mai înfricoşate şi mórtea, şi nu numai bărbaţĭ copţĭ ca Apostolii, ci şi virgine, ca Blandina, Perpetua şi Felicitas, a cărorŭ istoriă e cunoscută, ba şi copii, ca Cyrilŭ, care şi pe rugulŭ aprinsŭ rĕmase pe lângă mărturisirea sa: „sunt creştinŭ!“

Nu putemŭ sĕ'nşirămŭ tóte numele acelora, carĭ au sigilatŭ convingerea lorŭ cu sângele lorŭ. Mai alesŭ în Anglia au suferitŭ mulţĭ din causa consciinţei lorŭ. Bărbaţi de soiulŭ acestora au muritŭ bucurosŭ pentru adevĕrŭ şi ne îndémnă încă şi aḑĭ sĕ le urmămŭ esemplulŭ. Chiar şi femei gingaşe s'au distinsŭ în acésta privinţă. Aşa Anna Askew nicĭ n'a strigatŭ când 'i s'au smulsŭ ósele din încheiăturĭ, ci se uita nemişcatŭ la torturătorii ei, refusândŭ energicŭ de a face o declaraţiă în contra consciinţei ei. Aşa au suferitŭ mórtea şi Latimer, Ridley şi Maria Dyer.

Mai cunoscute decâtŭ acestea este Toma More, care asemenea mai bucurosŭ a muritŭ, decâtŭ a face ceva în contra consciinţei sale. După-ce şi a declaratŭ hotărîrea definitivă, de a rĕmâné fidelŭ credinţei sale, 'i s'a părutŭ ca şi când ar fi dobênditŭ o victoriă şi ḑise către ginerele sĕu Roper: „Fiiule, mulţămescŭ lui Dumneḑeu, bătălia e câştigată!“ Ducele de Norfolk îi atrase atenţiunea asupra periculului, la care se espunea, şi-i ḑise: „E periculosŭ a te lupta cu principii; mânia lorŭ aduce mórte!“ More rĕspunse: „Décă acésta e totulŭ, atuncĭ deosebirea între voi şi între mine este numai aceea, că eu morŭ aḑĭ, ér voi veţĭ muri mâne!“

Lângă martirii pentru convingerea lorŭ religiósă se potŭ înşira cu demnitate aceia, carĭ au suferitŭ şi au muritŭ pentru adevĕrul scientificŭ. Astfelŭ a fostŭ arsŭ de inchisiţiunea romana ca ereticŭ Giordano Bruno, care ḑise către judecătorii sĕi: „Vĕ este mai mare témă a publica judecata mea, de câtŭ mie a primi judecata vóstră!“

Lui i-a urmatŭ Galilei, care a doveditŭ, că pămentulŭ se învêrtesce împrejurulŭ sórelui. „E pur si muove! (şi totuşĭ se învêrtesce) sunt cuvintele sale cunoscute. In anulŭ alŭ 70-lea alŭ vieţii sale fù citatŭ la Roma, acusatŭ de eresia şi închisŭ.

Franciscanul Roger Bacon fù prigonit pentru studiile sale naturalistice şi chemice; Veselino, întemeiătorulŭ sciinţei anatomice, fù condamnatŭ ca ereticŭ. Discipulii lui Copernic fură prigoniţĭ; Kepler asemenea ca ereticŭ; chiar şi Newton, sufletulŭ bunŭ şi sincerŭ, cum îlŭ numea episcopulŭ Burnet, fù acusatŭ din causă c'a descoperitŭ legea de gravitaţiune. Spinoza, filosofulŭ, fù luatŭ la gónă de coreligionarii sĕi evrei şi murì sĕracŭ. Invĕtătura lui Descartes, care pe lângă Bacon a întemeiat filosofia mai nouă a fostŭ totŭ cam aşa prigonită.

Alţĭ mari învĕţaţĭ şi descoperitorĭ au suferitŭ marĭ neajunsurĭ din partea colegilorŭ lorŭ şi a publicului. Când Dr. Harvey şi-a publicatŭ cartea sa despre circulaţia sângelui, nu mai voia nimenea sĕ fiă tratatŭ de elŭ şi ceilalţĭ medicĭ îlŭ declarau de nebunŭ. Totŭ astfelŭ scrise Charles Bell, pe când era ocupatŭ cu cercetarea nervilorŭ, care aduse cu sine o descoperire din cele mai importante: „Décă n'aşĭ fi aşa de sĕracŭ şi n'aşĭ avea atâtea nĕcasurĭ, ce fericitŭ aşĭ fi!“ Şi elŭ avea cu atâtŭ mai puţinĭ paţienţĭ cu câtŭ mai multe descoperirĭ făcea.

Aşadéră orĭ-ce lărgire a cercului sciinţei nóstre, care ne face sĕ cunóscemŭ mai bine ceriulŭ, pămêntulŭ séu pe noi înşine a fostŭ posibilă numai prin perseveranţa devotată şi curajulŭ de a se jertfi pe sine alŭ celorŭ mai marĭ spirite ale tuturorŭ timpurilorŭ, carĭ cu tóte induşmănirile contimporanilorŭ lorŭ, şi-au câştigatŭ recunóscerea posterităţii.

De aicĭ avemŭ sĕ tragemŭ învĕţătura, ca sĕ stăruimŭ cu bărbăţiă pentru adevĕrŭ, décă va fi de lipsă; dér încă şi acea învĕţătură, ca sĕ esaminămŭ cu precauţiune şi opiniunile altora, carĭ se deosebesc de ale nóstre, şi sĕ vedemŭ décă suntŭ corecte séu nu. Platone ḑice, că lumea este scrisórea lui Dumneḑeu către omenime; cercetarea după adevĕratulŭ ei înţelesŭ nu póte sĕ aibă dér asupra unui omŭ înţeleptŭ altă influinţă, decât aceea, că va cunósce şi va venera şi mai multŭ puterea, înţelepciunea şi bunĕtatea aceluia, care a scris'o.

(Va urma.)

Proverbe chinezescĭ.

— Bogatulŭ póte sĕ aprindă şi unŭ oraşŭ, sĕraculŭ nu-şĭ póte aprinde nicĭ lampa din casă.

— Mai uşorŭ este a cerceta pe prietinii noştri, decâtŭ a trăi împreună cu ei.

— Nu potŭ sĕ fiă tóte degetele dela mână într'o formă de lungĭ.

— Mai bine este a merge acasă după mréjă, decâtŭ a te arunca în lacŭ după pescĭ.

— Omulŭ cu nasulŭ roşu, chiar de n'ar fi beţivŭ, lumea crede că-i beţivŭ.

— Din greşélă mulţĭ ómenĭ suntŭ închişĭ, dér din greşélă nimenea nu este liberatŭ.

— Dumneḑeu nicĭ-odată nu bate pe omŭ cu amêndouĕ mânile.

ECONOMIA.

Pentru ce pierŭ sĕmĕnăturile?

Mulţĭ s'au întrebatŭ, că ce póte fi causa, de pierŭ sĕmĕnăturile de tómnă? Óre pierŭ ele din causa ingheţului prea mare de peste iérnă, orĭ dóră din causa căldurei de primăvéră amestecată cu îngheţŭ? Unii au creḑutŭ chiar, că stratulŭ prea grosŭ de zăpadă, ér alţii au ḑisŭ, că ghiaţa de primăvéra este causa, că pierŭ sĕmĕnăturile.

Precum vedemŭ, părerile în privinţa acésta suntŭ fórte deosebite unele de altele. Cei mai mulţĭ însĕ credŭ, că îngheţulŭ de peste iérnă nu strică sĕmĕnăturilorŭ. Dér nu este aşa. Esperienţa a doveditŭ, că îngheţulŭ prea mare de peste iérnă póte sĕ nimicéscă sĕmĕnăturile de grâŭ şi de sĕcară şi în multe casurĭ le şi nimicesce. Pe lângă tóte astea însĕ timpulŭ schimbăciosŭ de primăvară este, care nimicesce mai cu sémă sĕmĕnăturile. Cumcă zăpada prea mare ce influinţă are asupra sĕmĕnăturilorŭ, până acum încă nu s'a putută constata. Plugarii noştri de obiceiu credŭ, că décă zăpada e mare, sĕmĕnăturilorŭ le merge bine, ba unii ḑicŭ, că sub zăpadă sĕmĕnăturile încă şi crescŭ. Asta însĕ nu se póte lua ca o regulă, pentru-că s'a constatatŭ, că multe sĕmĕnăturĭ acoperite de zăpadă mare au peritŭ. Dér multŭ mai primejdiósă, decâtŭ zăpada mare, este pentru sĕmĕnăturĭ îngheţulŭ de primăvéra, mai alesŭ décă ghiaţa e atinsă şi de raḑele sórelui, prin ceea ce aerulŭ de sub ghiaţă se încălḑesce şi apoi curêndŭ după aceea érăşĭ se rĕcesce.

Fórte uşorŭ se póte esplica însĕ, că îngheţulŭ e causa, care face sĕ piéră sĕmĕnăturile. Ghiaţa adecă la influinţa raḑelorŭ sórelui nu este în stare sĕ opréscă aburirea sĕmĕnăturilorŭ, ér sĕmĕnăturile, după ce au aburitŭ, din causa frigului nu suntŭ în stare sĕ priméscă altă umeḑélă şi aşa sĕcândŭ tótă mĕduva din ele, e lucru firescŭ, că pierŭ. Peste ḑi, când raḑele sórelui au începutŭ sĕ devină mai călduţe, se póte observa fórte bine, cum plantele începŭ treptatŭ sĕ aburéscă şi prin acéstă aburire se stórce umeḑéla din ele. Póte fi pămêntulŭ câtŭ de umedŭ, căcĭ décă le lipsesce căldura de lipsă, altă umeḑélă, în loculŭ celei pierdute, plantele nu primescŭ; apă rece nicĭ-odată nu vréu sĕ sugă în ele, aşa că de-ar sta plantele totŭ în apă şi décă acésta este rece, ele totuşĭ pierŭ de sete.

Trifoiulŭ, luţerna etc. adeseorĭ pierŭ numai din causă, că tómna au fostŭ cosite, orĭ păscute prea târḑiu. Acésta se póte observa mai bine într'unŭ locŭ sĕmĕnatŭ cu luţernă, din care s'a cositŭ în fiă-care ḑi câte-o bucată, Partea aceea, care a fostŭ cosită mai de grabă, ierneză mai bine, după aceea urmeză celelalte părţĭ din ce în ce mai rĕu, aşa că părţile cu luţernă cosite mai târḑiu, primăvéra de obiceiu rĕmânŭ pleşuve.

Gunoirea încă are mare influinţă în privinţa acésta. S'au făcutŭ cercetărĭ aşa, că pe acelaşĭ teritoriu unele părţĭ au fostŭ gunoite, ér alte nu. In părţile negunoite bucatele au peritŭ în mare parte, pe când în părţile gunoite, ele au iernatŭ bine.

Apoi multŭ hotăresce şi natura locului; décă loculŭ e fórte pufăiosŭ, séu înfĕnatŭ, sĕmĕnăturile pierŭ multŭ mai uşorŭ decâtŭ décă pămêntulŭ e mai îndesatŭ.

In fine e mai pe susŭ de tótă îndoiéla, că cu câtŭ unŭ felŭ de bucate se sémĕnă mai multŭ timpŭ în acelaşĭ locŭ, cu atâtŭ mai puţinŭ pierŭ, deórece se acomodéză după împrejurărĭ şi se aclimatiséză.

Cam acestea suntŭ momentele principale, ce contribue la perirea sĕmĕnăturilorŭ. Póte că economii cunoscêndu-le, vorŭ puté sĕ se întocméscă aşa, ca sĕ le fiă de folosŭ.

Din traista cu minciunile.

Gata de jumĕtate.

„Şi totŭ nu te mai însorĭ, Praleo,?“ întrébă Românulŭ pe unŭ Ţiganŭ tomnatecŭ, care-şĭ purta cugetulŭ totŭ pe la fete de boerĭ şi de-alŭ de aste, — în susŭ de nasulŭ lui.

— „Ba lucru-i şi gata de jumĕtate“, ḑice Ţiganulŭ răsucindu-şĭ musteţele; „m'am hotărîtŭ sĕ iau pe fata împĕratului.

— „Aşĭ“, ḑice Românulŭ, „prea o incorḑĭ. Dér ce mai sci? Óre nu aşa ḑice vorba, că cei în luna ţapului născuţĭ îsŭ feţii norocului?! Déră cum se înţelegŭ ciumelitura ceea: „gata de jumĕtate?“

„Aşa, Românică, că mie-mĭ place fata şi décă-i tréba, că têrgu stă'n doi — eu mĕ aplecŭ“.

— Bine, Praleo, dér ea óre place-te pe tine?“

„Şi io pe ea“, rĕspunde Ţiganulŭ în pripă.

Ungurulŭ şi Sântulŭ Pantilimonŭ.

Intr'unŭ satŭ locuitŭ de Românĭ şi între ei vre o doi-trei ciugurĭ mugurĭ de unguraşĭ, unŭ Ungurŭ, nesocotindŭ credinţa sătenilorŭ moşmenĭ în ḑiua Sântului Pantilimonŭ lucra la adunatŭ de fênŭ.

Cutare Românŭ îlŭ vede şi pentrucă Românii ţineau multŭ la aceea ḑi, ilŭ întrébă, cum se îndémnă sĕ spurce o ḑi aşa mare, ḑi de sĕrbătóre“.

— „Ce sĕrbătóre?“ întreba Ungurulŭ clipocindŭ ca broscoiu'n baltă.

— „Ḑiua sântului Pantilimonŭ, batĕ-te legea ta“, ḑice Românulŭ; „nu-ţĭ e greu sĕ stricĭ rênduiala unui satŭ cu lucrulŭ tĕu?“

— „Ce? La mine Pantilimonŭ? rĕspunde ciugurŭ-mugurŭ; „mai bine vine şi Pantilimonŭ sĕ pune funŭ cu mine“.

Românulŭ dă nebunului titula ce i-se cade şi-lŭ lasă în ştirea cui îlŭ are.

Când fênulŭ era porşoritŭ*) totŭ biue, gata sĕ se strângă la căpiţă, se aripéză unŭ vêntŭ putenicŭ şi câtŭ ieşi până la uliţă, acopere totŭ hotarulŭ cu fênulŭ Ungurului, de nu era modru sĕ lŭ mai pótă strînge în vecĭ.

Intre fênŭ era o parte porşoritŭ din ceea ḑi şi când Ungurulŭ vĕḑù, că Sântulŭ Pantilimonŭ nu-lŭ are în vedere nicĭ pe acela, începe a striga câtŭ îlŭ lua gura: „lase moi, că ala nu amŭ strînsŭ“.

Kœvary.

MULTE ŞI DE TOATE.

Rabin Taubes şi recrutarea soldătéscă.

In anulŭ acesta fiulŭ rabinului a fostŭ inscrisŭ în tabloulŭ pentru formarea contingentului anului curentŭ. Deşi a întrebuinţatŭ tóte mijlócele posibile pentru a fi ştersŭ din listă, dér înzădarŭ. In fine,... ḑiua de 13 c. elŭ a fostŭ chemat înaintea consiliului de revisiă unde i s'a pusŭ următórele întrebărĭ:

— Cum vĕ numiţĭ?

— *Şmielek Şmelke Taubes*!

— De câţĭ anĭ?

— De 22 an!

— Aveţĭ vre-o meseriă?

— *Da, Meseriă!*

— Ce meseriă, cu ce vĕ ocupaţĭ?

— *Chipaţie? Eştĭ rabinas!*

— Ce rabinas? Spuneţĭ clar, aveţĭ vr'unŭ casŭ de scutire?

— *Vrei sĕ fiu schitit sĕ nu facă pe miliţie şi cu puşchi, chi după legı a noştri, nu si cadă sĕ facă pe noi miliţie, fendi chi esti eu rabın si însuratŭ pi doi copchi şi femei a niu.*

Sĕ scólă unŭ advocat plătit, care spune consiliului, că Taubes fiind diplomatŭ dela Paris şi prohodoit ca rabin (preotŭ) trebue sĕ fiă scutitŭ conformŭ legei- Rabinaşulŭ Şmelki trăsare de bucurie şi de-odată scóte unŭ certificatŭ din busunarŭ, şi spune:

Eu esti pi prohad di pi Paris, ţara cei mai civilisat, eşti pochi, nu, nu! Rebe pi jdanii din târg-cucu şi domnu avdocatŭ plătit de eu, spune sĕ fi eu dat drumu.

Consiliulŭ citesce certificatulŭ, care spune, că e prohoditŭ din Francia şi întrébă pe Şmelke:

— Ai fostŭ la Paris, şi câtŭ timpŭ ai statŭ acolo?

— *Eu? Ai statŭ 81 an, uu! nu! 36 anu; nu! nu! 8 an, sĕ ai eu ertatŭ chi nu şti la numĕrat.*

— Dér limba francesă o sci? îlŭ întrebă consiliulŭ. Şmelke rĕspunde:

Şti mai bine ca tu, dér nu sĕ cadă sĕ vorbesci, chi este treif.

Consiliulŭ în unanimitate, pe basa, că e fórte slabŭ de constituţie îlŭ scutesce de serviciu militarŭ.

Şmil Şmelka eşia dela consiliu cu certificatulŭ, şi la întrebările sutelorŭ de ocreligionarĭ ai sĕi, carĭ de asemenea suntŭ sortarĭ, le spune cu bucurie, că *consiliulŭ l'a făcutŭ Rabin-Majorŭ peste toţĭ, toţĭ jidanii din Iaşĭ*, arătândŭ şi actulŭ, că e întăritŭ din Francia, care înca n'a vĕḑut'o. *(„Naţ.“)*

*

Unŭ măgarŭ turbatŭ.

In oraşulŭ Carcassone unŭ visitiu a maltratatŭ pe unŭ măgarŭ. După o óră se apropiă visitiulŭ érăşĭ de măgarŭ, care însĕ îlŭ apucă cu dinţii de pulpă, îlŭ trânti josŭ şi apoi îlŭ călcă cu picióreles. Dobitoculŭ turbatŭ îi rupse apoi partea stângă a peptului, aşa încâtŭ se vedeau cóstele. Abia şése ómenĭ au fostŭ în stare sĕ scape pe nefericitulŭ visitiu de turbarea măgarului, lovindu-lŭ pe acesta în gură cu drugurĭ de ferŭ. Nefericitulŭ visitiu muri îndată.

*) Porşoritŭ = adunatŭ grămadă.

O nouĕ plantă nutritivă pentru viermii de mătase.

Materiile de mătase, carĭ până acum erau articole de luxŭ, se potŭ ieftini câtŭ de curêndŭ în urma descoperirei unei dómne americane. Acéstă damă se ocupă în órele libere cu crescerea viermilorŭ de mătase. In urma iernei calde din anulŭ trecutŭ, viermii eşiră din ouĕ prea de timpuriu, aşa că nu înverdiseră nicĭ dudii nicĭ portocalii. Ce sĕ facă? Işĭ aduse aminte de pĕrulŭ ciutei (spinulŭ cerbului, salba móle—*Rhamnus*) care e totdéuna verde şi 'lŭ procură şi aşedă viermii pe frundele lui. Spre marea ei mirare, viermii mâncară cu poftă mare şi dênsa îi nutri cu acéstă plantă până înverdiră dudii şi portocalii. Pentru a face comparaţiă ea nutri jumĕtate din viermĭ şi d'aci înainte totŭ cu frundele acestei plante şi resultatulŭ obţinutŭ a fostŭ mai pe susŭ decâtŭ orĭ ce aşteptare. Coconii acestora din urmă nu numai că erau mai marĭ, dér şi ţesătura era mai fină, decâtŭ a celorŭ ordinarĭ. Acéstă plantă este rĕspândită în tótă Europa sudică şi se aclimatiséză pretutindenĭ unde se desvóltă dudii. Pentru clima nordică póte s'ar puté folosi şi de alte specii de Rhamnus. Acéstă descoperire spontaneă póte sĕ deviă unŭ isvorŭ importantŭ pentru ridicarea industriei mătăsei.

„ALBINA" institutŭ de creditŭ şi de economii

Filiala Braşovŭ.

Conspectulŭ operaţiunilorŭ de cassă în luna Decemvre 1891.

Intrate:

Cassa cu 1 Dec. 1891. fl. .	47,213.44
Depunerĭ spre fructificare .	137,397.64
Cambii rĕscumpĕrate. . .	94,639.30
Credit de Conturĭ curente.	65,963.62
Imprumuturĭ pe producte .	2,112.—
Imprumuturĭ pe efecte şi alte împrumuturĭ	3,528.70
Monetă	471.71
Interese şi provisiunĭ . .	5,280.80
Comissiunĭ	131.51
Diverse	2.318.92
	fl. 359,057.64

Eşite:

Depunerĭ spre fructificare	fl. 135,880.01
Cambii escomptate . . .	66.437.62
Conturĭ curente.	87 678.77
Monetă	6,327.01
Interese şi provisiunĭ . .	1,275.68
Comissiunĭ	9.162.20
Spese şi salare.	1.563.95
Imprumuturĭ pe efecte şi alte împrumuturĭ	33,143.—
Diverse	6,994.97
Numerarŭ cu 31 Dec. 1891	10.594,43
	fl. 359,057.64

V. Bologa, m. p. dirigentŭ. **N. P. Petrescu** m. p. adjunctŭ.

V. Üveges, m. p. comptabilŭ.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Decemvre. are 31 dile. Andrea.

1891 Dilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	22 Mart. Anastasia	3 Daniil	7. 50	4. 20
Lunĭ,	23 SS. 10 Mart. din Crit	4 Isabela	7. 49	4. 23
Marţĭ,	24 Mart. Eugenia	5 Simeon	7. 49	4. 23
Mercurĭ,	25 (†) Născ. D lui	6 (†) Botez. D lui	7. 49	4. 25
Joi,	26 (†) Sob. Precuratei	7 Raimond	7. 48	4. 25
Vinerĭ,	27 † Ap. şi Arch. Stefanŭ	8 Erhard	7. 48	4. 27
Sâmb.	28 20 mii m. arsi in Nic.	1 Iulianŭ	7. 47	4. 28

Tergulŭ de rîmători din Steinbruch. La 28 Dec. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 135,163 capete, la 29 Dec. au întratŭ 1650 capete şi au eşitŭ 2105 rĕmânêndŭ la 30 Dec. unŭ numĕrŭ de 134,708 capete. — Se notéză: marfa *ungurésca* veche, grea dela 44 până la 45— cr. marfă *ungurésca* tineră grea dela 47— cr. până la 47½ cr., *de mijlocŭ* dela 45 cr. până la 46— cr. — *uşóră* dela 43— cr. până la 44— cr. — *Marfă ţĕrănéscă* grea dela 43— până la 44— cr. — *de mijloca* dela 43 – cr. până la 44– cr. *uşóră* dela 41 cr. până la 43 cr. — *Marfă de România Bákony* de grea dela — cr. până la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito uşóră dela — cr. până la — cr. transito dto ţepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sĕrbéscă* grea dela 43—44 cr. transito, mijlociă grea dela 42—43 cr. transito uşóră dela 40—41 cr. Porcĭ îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriţĭ la gară cu $4^1/_2$.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 31 Dec. n. 1891.

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	80	11.35	11.55
Grâu dela Tisa	80	11.35	11.55
Grâu de Pesta	80	11.30	11.50
Grâu de Alba-regala	80	11.35	11.55
Grâu de Bácska	80	11.35	11.55
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	10.40	10.55
Orzŭ	nutreţŭ	60—62	6.20	6.50
Orzŭ	de vinars	62.—	6.70	7.15
Orzŭ	de bere	64.—	7.35	8.60
Ovĕsŭ		39.41	6.25	6.55
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	6.55	6.60
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	6.50	6.55
Cucuruzŭ	„	—	5.65	5.75
Hirişcă	„	—	6.60	6.80

Preţulŭ pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	42.—	48.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
„	roşiă	50.—	58.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	39.—	39.50
Oleu de in		6.90	7.10
Uns. de porc	dela Pesta	55.—	55.50
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	44.—	45.—
„	afumată	52.—	53.—
Sĕu		35.	36.—
Prune	din Bosnia în buţĭ		
„	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou	17.25	17.50
„	bănăţenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	38.—	39.—
Ceară	de Rosenau	138.	139.
Spirtŭ	brutŭ	24.50	25.—
„	Drojdiuţe de spirt	26.—	26.50

Bursa din Bucurescĭ din 31 Decembre.

Valorĭ	%	cumpĕ
Rentă română perpetuă 1875	5%	$99.^3/_4$
Renta română amortisabilă . .	5%	$98.^3/_8$
dtto	4%	$85.^1/_8$
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101.—
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ .	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	$94.^1/_2$
idem idem din 1890	5%	$93.^1/_4$
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	$100.^1/_4$
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	$105.^1/_2$
idem idem	6%	$104.^1/_2$
idem idem	5%	94.80
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ. .	5%	$85.^1/_4$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	276.—
	V.N.	
Banca Naţion. ult. div. 83.—	500	1605.
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	—.
Naţionala de asig. ult. div. 32 lei	200	—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.— .	500	—.
Soc. Rom. de Constr. ult. div.5 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	—.—
Rubla de hârtie	—	—.—
Banca Naţion. a României .	—	
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Cursulŭ losurilorŭ private din 31 Dec.

	cump.	vinde
Basilica . . .	6.40	6.80
Creditŭ	186.—	187.—
Clary 40 fl. m. c. . .	52.25	53.50
Navig. pe Dunăre . .	123.—	—.—
Insbruck	—.—	25.—
Krakau	—.—	—.
Laibach	—.—	—.—
Buda	54.—	—.—
Palffy	53.—	54.—
Crucea roşie austr. . .	—.—	—.—
dto ung. . .	10.40	10.80
dto ital. . .	11.50	12.50
Rudolf . . .	20.—	21.—
Salm . . .	63.—	64.—
Salzburg	27.50	29.50
St. Genois . . .	63.—	64.—
Stanislau	27.50	29.50
Trieitine $4^1/_2$% 100 m. c.	128.—	128.50
dto 4% 50 .	57.—	59.—
Waldstein . . .	35.75	36.50
Windischgrätz . . .	—.—	56.—
Sêrbescĭ 3% . . .	38.25	38.75
dto de 10 . .	—.—	—.—
Banca h. ung. 4% franc.	114.40	114.90

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 2 Ianuarie st. n. 1892

Bancnote românescĭ	Cump.	9.26	Vênd.	9.31
Argintŭ românescŭ	„	9.20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ . .	„	9.28	„	9.33
Lire turcescĭ . .	„	10.58	„	10.63
Imperialĭ . . .	„	9.58	„	9.63
Galbinĭ . . .	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ . . .	„	112.	„	113.50
Mărcĭ germane .		57.40	„	57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 1 Ianuarie a. c. 1892

Renta de aurŭ 4%	106.95
Renta de hârtiă 5%	101 75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	117.50
dto argintŭ . .	98.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	113 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei] .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	—.—
Bonurĭ rurale-ungare	90.90
Bonurĭ croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ .	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului . . .	130.
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	9.35
Mărcĭ 100 împ. germane	57.95
Londra 10 Livres sterlinge . . .	117.85

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurtŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gaz. Trans.“

Dela Tipografia „Aurora“ A. Todoranŭ din Gherla

sĕ potŭ procura următórele cărţi:

I. Cărţi cu preţurĭ fórte reduse:

Renascerea limbii românescĭ: în vorbire şi scriere, invederită şi apreţiată de Dr. Gregori Silaşi, (Opŭ completŭ.) Broşura I., II. şi III. Preţulŭ broş. I. II. câte 35 cr — Broşura III. 25 cr, Tóte trei împreună 80 cr.

Merinde dela şcólă séu **învĕţăturĭ pentru poporŭ**, culese din diarulŭ unui şcolarŭ de Dr. George Popa. — Opulŭ acesta, pentru povĕţuirile lui valorόse, are sĕ ocupe unŭ locŭ de frunte în bibliotecile nóstre poporale. D-lŭ autorŭ a avutŭ nimerita ideă, de a publica prin opulŭ de faţă unŭ diarŭ de şcólă ce şi'lŭ făcuse ca elevŭ de anulŭ I. alŭ şcólei poporale superióre din Câmpenĭ, va sĕ dică pre când era în alŭ 4-lea anŭ de şcólă. In acestŭ diarŭ se cuprindŭ diferite impresiunĭ din copilăriă, atâtŭ din şcólă câtŭ şi afară de şcólă, o colecţiune bogată de diferite povĕţuirĭ primite dela învĕţătorulŭ sĕu, pe care autorulŭ le-a prelucratŭ şi desvoltatŭ cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală religiune, naţionalitate, igienă, economiă, istoriă etc. etc., se află în acestŭ opŭ aşa că singurŭ numai câteva din cele 32 capitole, cum ar fi d. e. capitolulŭ despre fumatŭ, despre curăţirea trupului etc., ar fi de ajunsŭ pentru a merita sĕ nu lipséscă din nicĭ o bibliotecă poporală românéscă. Opulŭ cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţulŭ unui esemplarŭ 60 cr.

Barbu cobzarulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţulŭ 10 cr.

Cântăréţa. Novelă de Dem. Danŭ. Preţulŭ 15 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Preţulŭ 10 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei „**Idealulŭ perdutŭ**“ — de Paulina C. Z. Rovinaru. Preţulŭ 10 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Preţulŭ 15 cr.

Proba de focŭ. Comediă într'unŭ actŭ de A. Cotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdanŭ. Preţulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de George Simu. Preţulŭ 6 cr.

Ultimulŭ Sihastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţulŭ 6 cr.

Bunica şi nepoţelulŭ. Schiţă din sfera educaţiunii. După Ernest Legouvé, de G. Simu. Preţulŭ 6 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'unŭ actŭ de A. Kotzebue localisată de Irina Sonea-Bogdanŭ. Preţulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţulŭ 15 cr.

Branda séu nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoşŭ. Novelă istorică naţională. Preţulŭ 15 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Preţulŭ 20 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiţă din sfera educaţiunei după Legouvé. Preţulŭ 6 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, trad. în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 20 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincenţiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Reginei României. Preţulŭ 10 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ Volumŭ de 192 pagine cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Cloşca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologicŭ D. de O. Olinescu. Preţulŭ 15 cr.

365 Anecdote şi Glume adunate, prelucrate şi arangiate de Titŭ V. Gheaja. Cuprinsulŭ acestui opŭ este fórte petrecĕtorŭ, aşa, că cetindŭ numai o pagină din elŭ: cautâ sĕ rîdĭ orĭ câtŭ ai fi fostŭ de năcăjitŭ şi măchnitŭ altmintrelea. Preţulŭ 40 cr.

Colectă de recepte, din economie, industriă, comerciu şi chemie. Preţulŭ 40 cr.

Economia pentru şcólele popor. de T. Roşiu. Ed. II. Preţulŭ 15 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De Vasilie G. Borgovan. Preţulŭ 10 cr.

Nu mĕ uita. Coleţiune de versurĭ funebrale, urmate de iertăciunĭ, epitafii ş. a. Preţulŭ 25 cr.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de peste anŭ de I. Papiu. Unŭ volum de peste 24 cóle 8⁰ mare, hârtie fină. — Numele d-lui I. Papiu este multŭ mai bine cunoscutŭ clerului românŭ, dacâtŭ sĕ fiă de lipsă a mai recomanda acestŭ nou productŭ alŭ d-sale. Clerulŭ românŭ a învĕţatŭ s-i apreţuì scrierile d-sale pentru însemnata lorŭ valóre literară. — Noulŭ tomŭ de predicĭ întrece încă tóte volumurile de predicĭ edate până acum prin întocmirea sa avêndŭ o notiţă istorică la fiecare sĕrbătore, care arată timpulŭ întroducerii, fasele prin care a trecutŭ şi modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. Preţulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 1 fl. 50 cr.

Cuvêntărĭ funebrale şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ volumŭ de peste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntărĭ acomodate pentru orĭ ce casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare, însĕ mai speciale de mórte, 4 la îmormêntarea ómenilorŭ bĕtrânĭ, 5 la înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ şi a junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte speciale; — apoi pe mai bine de 4 cóle urméză o mulţime de iertăciunĭ precedate de o întroducere generală în iertăciunĭ, şi anume: 1. Iertăciunile bărbatului dela muere; 2. — ale muierii dela bărbat; 3. — ale părintelui dela fiiĭ; 4. — ale mamei dela fii: 5. — ale fiilorŭ dela părinţĭ; 6. — ale fratelui séu sororii dela fraţĭ şi surorĭ; 7. — ale nepoţilorŭ dela moşĭ, móşe, bunĭ, bune, străbunĭ, străbune; 8. — ale nepoţilorŭ dela unchĭ şi mătuşe; 9. — dela némurĭ şi consângenĭ mai depărtaţĭ; 10. — dela consoţĭ de aceeaşĭ ocupaţiune; 11. — dela binefăcĕtorĭ, amicĭ, cunoscuţĭ şi dela toţĭ creştinii adunaţĭ. Recomandămŭ clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvêntărĭ funebrale şi iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerinţelorŭ preoţimii fungente la casurĭ funebrale. — Preţulŭ unui exemplarŭ espedatŭ franco e 1 fl. 50 cr.

Cuvêntărĭ bisericescĭ. Tomulŭ III., scrise de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ tomŭ cuprinde predicĭ pe Duminecĭ şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţulŭ unui esemplarŭ e 1 fl.

Orientulŭ catolicŭ séu **concordanţele tradiţiunii,** în douĕ limbĭ — română şi latină tractéză despre primatulŭ bisericii şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. — Scrisă de Ioanŭ Papiu. — Opulŭ acesta a fostŭ recensatŭ favoritorŭ şi lăudatŭ şi de foile străine. — Preţulŭ unui esemplarŭ e numai 1 fl. 50 cr.

Resultatele filosofiei séu cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopulŭ lui, expuse în modŭ poporalŭ de profesorulŭ Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulŭ) de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ opŭ, care se extinde pe 11 cóle 8⁰, e fórte acomodatŭ ca premiu pentru cei-ce absólvă şcóla poporală, se vinde cu preţulŭ numai de 50 cr. esemplarulŭ.

Manualŭ catecheticŭ pentru primii anĭ şcolasticĭ, prelucratŭ după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fostŭ profesorŭ de sf. scriptura, catechetică şi metodică în seminarulŭ archidiecesanŭ din Blaşiu, actualmente vicarŭ archiepiscopescŭ în Făgăraşŭ. — Acestŭ opŭ de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbândŭ unele aplicărĭ practice cu altele recerute de relaţiunile şi lipsele băieţilorŭ noştri, ér ceremoniile bisericescĭ înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. In note se arată şi procederea ce are sĕ o observe catechetulŭ faţă cu discipulii sĕi. Acéstă scriere are sĕ fie unŭ îndreptarŭ în mâna catecheţilorŭ, învĕţătorilorŭ şi a părinţilorŭ la instrucţiunea religiósă-morală ce au sĕ o dee micilorŭ băieţĭ. — Preţulŭ unui esemplarŭ din acestŭ opŭ, care pórtă clausula aprobării Prea ven. ordinariatŭ metropolitanŭ din Blaşiu şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în text, — este 60 cr.

Amiculŭ bunŭ. Colecţiune de lectură solidătóre de caracterŭ în direpţiune religiósă-morale, de Ioanŭ Papiu. Preţulŭ 10 cr.

Dumnedeésca liturgie a celui dintru sfinţĭ părintelui nostru Ioanŭ Chrysostomŭ, compusă din operele acelui sfântŭ părinte, de Ioanŭ Borosiu, parochŭ gr. cat. şi asesorŭ consistorialŭ. Preţulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 25 cr.

Catechese pentru pruncii şcolarĭ din şcólele poporale. După George Mey, preotŭ în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg, de Titu Budu, parochŭ gr. cat. în Satŭ Şugatagŭ, protopopulŭ distr. Mara, adm. vicarialŭ alŭ Maramurĕşului etc. etc. Ediţiunea II. Preţulŭ unui esemplarŭ 60 cr.

Din trecutulŭ Silvaniei. Legendă de Victorŭ Russu. Preţulŭ unui esemplarŭ 60 cr.

Influinţa mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Preţulŭ unui esemplarŭ 15 cr.

II. Cărţi nouĕ.

Instrucţiune practică pentru causele matrimonialĭ, scrisă în usulŭ păstorilorŭ sufletescĭ prin Dr. Iuliu Simonŭ. Prof. de S. Teologiă. Preţulŭ 1 fl. 20 cr. + 10 cr. portopostalŭ. 283 pag.

Starostele *séu datinĭ dela nunţile Românilorŭ Ardelenĭ.* Adunate de Ionŭ Popŭ-Reteganulŭ. Preţulŭ 30 cr.

Chiuiturĭ de care strigă feciorii în jocŭ. Adunate din poporŭ de Ionŭ Popŭ Reteganulŭ. Cuprinde 611 chiuiturĭ. Preţulŭ 40 cr.

Trandafirĭ şi Viorele. Poesii poporale culese şi ordinate de Ionŭ Popŭ Reteganulŭ. Ediţiunea II amplificată. Preţulŭ 60 cr.

(Aceste trei opurĭ procurate de odată costă numai 1 fl. 10 cr. spedate franco.)

III. Cele mai ieftine cărţi de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ, fórte frumosŭ ilustrată. Preţulŭ unui esemplarŭ broşatŭ e 40 cr. legatŭ 50 cr. legatŭ în pânză 80 cr., legatŭ mai finŭ 1 fl., legatŭ în piele 1 fl. 60 cr. în luxŭ 2.50—3.80.

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii şcolarĭ de ambe secsele. Preţulŭ unui esemplarŭ broşuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ pentru pruncii şcolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui esemplarŭ broşuratŭ e 10 cr., 50=3 fl.; 100=5 fl., — legatŭ 12 cr.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născătórei de Dumnedeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Preţulŭ unui esemplarŭ legatŭ şi spedatŭ franco e 12 cr.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Preţulŭ unui es. legatŭ şi spedatŭ franco e 15 cr.

A se adresa la Tipografia „Aurora“ A. Todoranŭ în Gherla Szamosujvár. De aicĭ se potŭ procura totŭ soiulŭ de cărţi şcolastice şi utensilii de scrisŭ. 720.10—3.

Tiporgafia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.